

Medzinárodné právo - OJS

17 c) Kolízne normy, priame normy, remisia, transmissia a reciprocita v MPS, osobný štátút

- **Kolízne normy:** vecne neupravujú práva a povinnosti účastníkov právneho vzťahu
- obmedzujú sa len na to, že podľa určitých hľadísk / kritérií určia právny poriadok niektorého štátu, ktorého normami sa právny vzťah riadi
- sú obsiahnuté vo vnútroštátnych predpisoch, práve EÚ a medzinárodnom práve
- príklad kolíznej normy :
 - spôsobilosť osoby na práva a na právne úkony sa spravuje právnym poriadkom štátu, ktorého je príslušníkom (§ 3 ZMPS)
 - vecné práva k nehnuteľnostiam i k hnutel'nostiam sa spravujú právom miesta, kde je vec (§ 5 ZMPS)

17 c) Kolízne normy, priame normy, remisia, transmissia a reciprocita v MPS, osobný štátút

- Príklad
 - ak riešime otázku spôsobilosti na práva, alebo na právne úkony osoby, ktorá je talianskym štátnym príslušníkom, bude sa táto otázka riadiť talianskym právom, pretože je to právo štátu, ktorého je táto osoba príslušníkom

17 c) Kolízne normy, priame normy, remisia, transmissia a reciprocita v MPS, osobný štátút

- **Kolízne normy:** určujú rozhodné právo ?? ak má súkromnoprávny pomer s medzinárodným prvkom vzťah k dvom, alebo viacerým štátom t.j. k ich právnym poriadkom – je nutné z týchto dotknutých právnych poriadkov vybrať / určiť jeden, ktorým sa daný právny vzťah (jeho časť) riadi
 - tzn. uskutočňujú výber práva
 - pôsobí tu predstava, ako by dotknuté právne poriadky boli v strete, v kolízii, a vzniká tak otázka, ktorý právny poriadok z nich sa má použiť, ako ho vybrať, (kolízna otázka).

17 c) Kolízne normy, priame normy, remisia, transmissia a reciprocita v MPS, osobný štátút

- Kolízna norma má dve časti:
 - 1) rozsah a
 - 2) nadviazanie

Rozsah kolíznej normy určuje okruh právnych otázok, na ktoré sa daná kolízna norma vzťahuje. Na vyznačenie rozsahu sa v kolíznych normách zvyčajne používajú druhové právne pojmy (zahŕňujúce určitý druh právnych prípadov, napr. vecné práva, vzťahy medzi rodičmi a deťmi...)

Nadviazanie určuje kolízna norma právny poriadok, ktorý sa použije pre úpravu právneho pomeru alebo určitej otázky zaradením do jej rozsahu

- na určenie rozhodujúceho práva sa používajú pri nadviazaní dvojstrannej kolíznej normy tzv. **hraničné určovatele** resp. **kolízne kritéria**.

17 c) Kolízne normy, priame normy, remisia, transmissia a reciprocita v MPS, osobný štátút

- **Delenie kolíznych noriem**
 - dvojstranné a jednostranné
 - samostatné a nesamostatné
 - dispoziívne a kogentné
 - rozširujúce a podporné
 - spojené s hmotnoprávnou úpravou
 - vnútroštátneho pôvodu a medzinárodne unifikované

17 c) Kolízne normy, priame normy, remisia, transmissia a reciprocita v MPS, osobný štátút

- **Dvojstranná kolízna norma** - pomocou hraničného určovateľa nadväzuje na ktorýkoľvek možný právny poriadok, ktorého určenie bude záležať na situácii v konkrétnom prípade
- Príklad dvojstranných kolíznych noriem:
- podľa § 14 ZMPS sa právne pomery vzniknuté z jednostranných právnych úkonov riadia právny poriadkom štátu, v ktorom má dižnik bydlisko
- § 26 odsek 1 ZMPS ustanovuje, že osvojenie sa riadi právom štátu, ktorého príslušníkom je osvojiteľ

7

17 c) Kolízne normy, priame normy, remisia, transmissia a reciprocita v MPS, osobný štátút

- **Jednostranná kolízna norma** - vymedzuje oblasť použitia jediného, a to tuzemského právneho poriadku - nadviazanie jednostrannej kolíznej normy spojuje jej rozsah s jediným tuzemským právnym poriadkom a preto nie je v ňom hraničný určovateľ.
- je vlastne neúplnou kolíznou normou obrátenou len voči jedinému.. t.j. tuzemskému právu.

8

17 c) Kolízne normy, priame normy, remisia, transmissia a reciprocita v MPS, osobný štátút

- podľa toho, či kolízna norma sama svojou formuláciou postačuje k tomu, aby bol určený právny poriadok použiteľný pre určitý prípad, alebo či k tomu nestačí a predpokladá sa použitie inej kolíznej normy, môžeme rozlišovať kolízne normy **samosostatné a nesamosostatné**
- samostatná kolízna norma - § 14 ZMPS - právne pomery vzniknuté z jednostranných právnych úkonov sa spravujú právny poriadkom štátu, v ktorom má dižnik bydlisko
- nesamosostatná kolízna norma - § 11 ZMPS - právny poriadok určený podľa § 9 alebo 10 platí aj o zmenách, zabezpečení a následkoch porušenia záväzkov tam uvedených, pokiaľ z úmyslu účastníkov, alebo z povahy vecí nevyplýva niečo iné.

9

17 c) Kolízne normy, priame normy, remisia, transmissia a reciprocita v MPS, osobný štátút

- na určenie rozhodujúceho práva sa v nadviazaní (druhá časť kolíznej normy) dvojstranných kolíznych noriem používajú hraničné určovatele (kolízne kritéria)
- **Hraničným určovateľom** je určitá skutočnosť významná pre daný druh právnych vzťahov alebo otázok označených v rozsahu kolíznej normy, ktorá rozhoduje o určení práva, ktoré sa má použiť pre úpravu daného právneho vzťahu.
- stanovením tejto skutočnosti v kolíznej norme by sa malo dosiahnuť, aby sa na jej základe použilo právo, ku ktorému má príslušný právny pomer alebo otázka vzťah prevažujúci nad vzťahmi k ostatným dotknutým právnym poriadkom, t.j. je najvýznamnejší.

10

17 c) Kolízne normy, priame normy, remisia, transmissia a reciprocita v MPS, osobný štátút

- **Charakteristické znaky hraničného určovateľa sú:**
- 1) skutočnosť použitá ako hraničný určovateľ by mala byť v záujme právnej istoty stanovená pevne, bez možnosti jej nahradenia inou skutočnosťou.
- napriek tomu sa niekedy pripúšťa možnosť odchýlky od stanoveného hraničného určovateľa.
Príklad: podľa § 10 odsek 2, 3 ZMPS ak si účastníci nezvolia rozhodujúce právo, ich záväzkové vzťahy sa spravujú právnym poriadkom, ktorého použili zodpovedá rozumnému usporiadaniu daného vzťahu. Hraničný určovateľ pre zmluvy je vyjadrený slovom „**spravidla**“ čo znamená, že výnimočne možno určiť rozhodujúce právo na základe inej skutočnosti. Kúpne zmluvy a zmluvy o diele sa spravidla spravujú právom miesta, kde je sídlo (bydlisko) predávajúceho, alebo zhotoviteľa diela v čase uzavretia zmluvy.
 - 2) Skutočnosť, ktorá je použitá ako kritérium pre určenie rozhodujúceho práva, by mala byť presne určená z hľadiska času.
príklad: podľa § 6 ZMPS vznik a zánik vecných práv k huteľným veciam sa spravuje právom miesta, kde vec bola v čase, keď nastala skutočnosť, ktorá zakladá vznik, alebo zánik tohto práva.

11

17 c) Kolízne normy, priame normy, remisia, transmissia a reciprocita v MPS, osobný štátút

■ hraničné určovatele:

- štátna príslušnosť (lex patriae),
- bydlisko, domicil (lex domicilii),
- právny poriadok, podľa ktorého bola založená právnická osoba (lex incorporationis),
- sídlo právnickej osoby,
- miesto, v ktorom bol urobený právny úkon (lex loci actus),
- miesto uzavretia zmluvy miesto nedovoleného úkonu, deliktu, miesto udalosti zakladajúcej nárok na náhraduškody (lex loci delicti commissi),
- miesto vzniku škody, (lex loci damni infecti)
- miesto výkonu práce, (lex loci laboris),
- miesto plnenia (lex loci solutionis)
- poloha vecí, (lex rei sitae),
- miesto odoslania vecí, miesto určenia vecí, v ktorom sa má plniť, peňažný záväzok, miesto ochrany práva k nehmotnému statku,

17 c) Kolízne normy, priame normy, remisia, transmissia a reciprocita v MPS, osobný štát

■ hraničné určovatele (pokr.)

forma právneho úkonu, ktorým sa vzťah zakladá, zmeny záväzku, následky porušenia záväzku, alebo ktorý je základným vzťahom pre iný akcesorický právny pomer (napr. ručenie),

právny poriadok, ktorým sa riadi základný vzťah, prípadne obsah právneho vzťahu (lex causae)

zhodný prejav vôle účastníkov o tom, ktorým právom sa má spravovať ich právny vzťah, tzv. voľba práva (lex electa),

miesto sídla súdu alebo orgánu, ktorý vedie konanie (lex fori),

miesto registrácie dopravného prostriedku, pri ktorého prevádzke dôjde k vzniku škody, miesto registrácie lietadla, riečnej lode, právo štátu vlajky námornej lode (lex banderae)

13

17 c) Kolízne normy, priame normy, remisia, transmissia a reciprocita v MPS, osobný štát

- **Priame normy:** hmotnoprávne normy, ktoré samé priamo, t.j. bez odkazu na právny poriadok niektorého štátu stanovujú práva a povinnosti účastníkov právneho pomeru s medzinárodným prvkom
- zvyčajne ich dojednávajú medzi sebou štáty a stávajú sa tak súčasťami právnych poriadkov zmluvných štátov najčastejšie na základe medzinárodnej zmluvy a upravujú výlučne súkromnoprávne pomery s medzinárodným prvkom, ktoré sú zaradené do predmetu úpravy príslušnej zmluvy
- štáty odstraňujú pre vymedzený okruh právnych vzťahov rozdiely vo svojich právnych poriadkoch a nahradia ich jednotnou úpravou obsiahnutou v priamych normách

17 c) Kolízne normy, priame normy, remisia, transmissia a reciprocita v MPS, osobný štát

- **Priame normy:** bezprostredne stanovujú práva a povinnosti účastníkov nimi upravovaných vzťahov a jednak dochádza bezprostredne k ich aplikácii, t.j. bez predchádzajúceho použitia kolíznej normy
- dojednaním priamych noriem tak dochádza v uvedenom vymedzenom rozsahu k unifikácii práva
- samotné upravujú hmotnoprávne práva a povinnosti účastníkov súkromnoprávných vzťahov s medzinárodným prvkom, teda sú to hmotnoprávne normy

15

17 c) Kolízne normy, priame normy, remisia, transmissia a reciprocita v MPS, osobný štát

Priame normy: bezprostredne sa použijú bez ohľadu na kolízne normy a bez toho, aby na tieto priame normy akákoľvek kolízna norma odkazovala

- majú obvykle medzinárodný pôvod
- povahu priamych noriem majú tiež normy, ktoré sú výlučne určené pre úpravu právneho postavenia cudzincov v súkromnoprávných vzťahoch

Príklad: Viedenský dohovor o medzinárodnej kúpe tovaru (CISG)

16

17 c) Kolízne normy, priame normy, remisia, transmissia a reciprocita v MPS, osobný štát

- **Znaky priamych noriem:**
- bezprostrednosť úpravy: priame normy samé obsahujú hmotnoprávnu úpravu práv a povinností účastníkov, neodkazujú na iné hmotnoprávne normy.
- bezprostrednosť použitia: priame normy sa použijú bezprostredne, bez predchádzajúceho použitia kolíznej normy
- upravujú len súkromnoprávne vzťahy s medzinárodným prvkom, tým sa odlišujú od iných hmotnoprávných noriem a bezprostredne použiteľných noriem

17

17 c) Kolízne normy, priame normy, remisia, transmissia a reciprocita v MPS, osobný štát

- priame normy je potrebné odlišiť od iných bezprostredne nutne použiteľných noriem v MPS – od vecných noriem – tieto obsahujú tiež hmotnoprávnu úpravu súkromnoprávných vzťahov s medzinárodným prvkom
- **Vecné normy** sa použijú len vtedy, ak kolízna norma odkazuje na právo, ktorých sú súčasťou (napr. § 729 - 755 Obchodného zákonníka).

Vecné normy hoci majú hmotnoprávnu povahu, nie sú priame normy, pretože predpokladajú predchádzajúce použitie kolíznej normy

- časť vnútroštátneho práva, ktoré upravuje výlučne iba súkromnoprávne vzťahy s cudzím prvkom

18

17 c) Kolízne normy, priame normy, remisia, transmissia a reciprocita v MPS, osobný štatút

- **remisia, transmissia**
- pri aplikácii cudzieho práva vyvstáva otázka, či sa má aplikovať cudzie vecné právo, alebo celý právny poriadok, vrátane medzinárodného práva súkromného

1) Ak by sa mal aplikovať cudzí právny poriadok vrátane úpravy kolízneho práva, môže nastať situácia, že použitie kolíznej normy právneho poriadku (B), na ktorého použitie odkazuje kolízna norma *lex fori* (A) vedie späť k použitiu právneho poriadku *lex fori* (A) - spätný odkaz (*remisia*)

19

17 c) Kolízne normy, priame normy, remisia, transmissia a reciprocita v MPS, osobný štatút

- **remisia, transmissia**

2) medzinárodné právo súkromné štátu (B), ktorého právny poriadok sa má podľa kolízneho práva *lex fori* (A) použiť, odkazuje na právny poriadok tretieho štátu (C) - ďalší odkaz (*transmissia*)

■ §35 ZMPSaP

Ak sa má podľa ustanovení tohto zákona použiť právny poriadok, ustanovenia ktorého odkazujú späť na právo slovenské alebo ďalej na právo iného štátu, možno takýto odkaz prijať, ak to zodpovedá rozumnému a spravodlivému spravidaniu vzťahu, o ktorý ide.

20

17 c) Kolízne normy, priame normy, remisia, transmissia a reciprocita v MPS, osobný štatút

- **Osobný štatút:**
- právne predpisy upravujúce otázky spôsobilosti osôb na práva a na právne úkony
- upravujú právne postavenie fyzickej, alebo právnickej osoby s ohľadom na jej osobné pomery
- napr. u fyzických osôb ich vek, duševné zdravie a u právnických osôb ich vznik, vnútorné pomery, ich zánik.

21

17 c) Kolízne normy, priame normy, remisia, transmissia a reciprocita v MPS, osobný štatút

- **Osobný štatút:**
- v MPS má tú zvláštnosť, že osoba vystupuje v právnom vzťahu s cudzím (medzinárodným prvkom), ktorý upravuje medzinárodné právo súkromné (otázka hmotného práva osobného štatútu osoby bude riešiť ako kolízna otázka, t.j. právo ktorého štátu bude upravovať osobný stav osoby vystupujúcej v právnom vzťahu s cudzím prvkom)
- právo, ktoré určuje osobný štatút osoby, sa nazýva **lex personalis** a je to hmotné právo štátu, na ktoré odkázala kolízna norma

22

17 c) Kolízne normy, priame normy, remisia, transmissia a reciprocita v MPS, osobný štatút

- **Osobný štatút:** § 3 a 4 ZMPS - FO
- spôsobilosť osoby na práva a na právne úkony sa spravuje, ak sa v tomto zákone neustanovuje nič iné, právnym poriadkom štátu, ktorého je príslušníkom.
- ak právny úkon v Slovenskej republike robí cudzinec, stačí, ak nie je ďalej uvedené nič iné, ak je na úkon spôsobilý podľa slovenského práva.
- pokiaľ nie je ustanovené alebo pre rozumné usporiadanie vzťahov nevyhnutné nič iné, spravuje sa platnosť právneho úkonu, ako aj následky jeho neplatnosti tým istým právnym poriadkom ako účinky právneho úkonu; pokiaľ však ide o formu, postačí, ak sa urobilo zadost' právu miesta, kde došlo k prejavu vôle, vyjmúc, že by právny poriadok, ktorým sa spravuje zmluva, predpisoval písomnú formu úkonu ako podmienku jeho platnosti.

23

17 c) Kolízne normy, priame normy, remisia, transmissia a reciprocita v MPS, osobný štatút

- **Osobný štatút:** PO
- pre určenie osobného štatútu právnickej osoby sa používajú v jednotlivých štátoch dve rôzne zásady:
- **inkorporačná zásada** - podľa nej je osobným štatútom právnickej osoby právny poriadok, na základe ktorého bola právnická osoba založená (túto zásadu prijíma i SR)
- **zásada sídla** - osobným štatútom právnickej osoby je právny poriadok štátu, v ktorom má právnická osoba svoje skutočné sídlo, teda nielen štatutárne sídlo, ale miesto, kde zvyčajne dochádza k zasadaniu hlavných orgánov právnickej osoby, kde sa uskutočňuje jej činnosť. Toto sídlo môže byť v inom štáte, než je štát, podľa ktorého bola právnická osoba založená a v ktorom má štatutárne sídlo (napr. právnická osoba založená podľa lichtenštajnského práva má skutočné sídlo

24

17 c) Kolízne normy, priame normy, remisia, transmissia a reciprocita v MPS, osobný štát

- kolízne normy na posúdenie právnej spôsobilosti právnických osôb - zákon č. 513/1991 Zb. **Obchodný zákonník** v znení neskorších predpisov
- § 22 ObchZ: „Právnu spôsobilosť, ktorú má iná než fyzická zahraničná osoba podľa právneho poriadku, podľa ktorého bola založená, má takisto v oblasti slovenského právneho poriadku. Právnym poriadkom, podľa ktorého bola táto osoba založená, sa spravujú aj jej vnútorné právne pomery a ručenie členov alebo spoločníkov za jej záväzky.“
- § 22 ObchZ (prvá aj druhá veta) sú kolízne normy, uplatniteľné na všetky druhy zahraničných právnických osôb podnikajúcich/pôsobiacich na území Slovenskej republiky, tzn. ktorých konanie sa prejavuje aj na území Slovenskej republiky.
- a) právna spôsobilosť, b) vnútorné pomery a c) ručenie členov/spoločníkov za záväzky zahraničnej právnickej osoby sa spravuje právnym poriadkom, podľa ktorého bola táto zahraničná právnická osoba založená.

25

17 c) Kolízne normy, priame normy, remisia, transmissia a reciprocita v MPS, osobný štát

■ **Osobný štát:** štát

- postavenie štátu v súkromnoprávných vzťahoch chráni imunity a výsady, ktoré medzinárodné právo poskytuje štátu, jeho orgánom i majetku na území cudzieho štátu.
- štát, jeho orgány i majetok sú vyňatí spod právomoci cudzích súdov i orgánov

- súdna imunita - štát nemôže byť prinútený proti svojej vôli zúčastniť sa na súde ako žalovaná strana
- daňová imunita - cudzí štát je vyňatý spod daňovej povinnosti a m možno mu uložiť dane z obchodnej alebo inej činnosti len na základe jeho súhlasu, daňové úrady nemajú právomoc nad cudzím štátom.

26

17 c) Kolízne normy, priame normy, remisia, transmissia a reciprocita v MPS, osobný štát

■ **Osobný štát:** cudzinci

- právne postavenie cudzincov na území iného štátu sa spravidla zahŕňa do osobitného súhrnu právnych noriem zákonnej i zmluvnej povahy, ktorý nazývame cudzineckým právom
- podstata právnej úpravy postavenia cudzincov je v ich prístupe na územie cudzieho štátu, v ich ochrane a v úprave nadobúdania osobných a majetkových práv. .
- osobitné postavenie majú cudzí štátni príslušníci, ktorí majú postavenie diplomatických alebo konzulárnych osôb, na ktoré sa vzťahujú imunity a výsady diplomatického alebo konzulárneho práva

27

17 c) Kolízne normy, priame normy, remisia, transmissia a reciprocita v MPS, osobný štát

■ postavenie cudzincov - § 32 ZMPS

- Cudzinci majú v oblasti svojich osobných a majetkových práv, pokiaľ týmto zákonom alebo osobitnými predpismi nie je ustanovené inak, rovnaké práva a rovnaké povinnosti ako slovenskí občania.
- V prípade, že cudzí štát nakladá so slovenskými štátnymi občanmi inak ako so svojimi príslušníkmi, môže Ministerstvo zahraničných vecí po dohode s príslušnými slovenskými orgánmi rozhodnúť, že ustanovenie odseku 1 sa nepoužije
- obdobne toto platí pre právnickej osoby.

28

17 c) Kolízne normy, priame normy, remisia, transmissia a reciprocita v MPS, osobný štát

■ **dvojaké a neurčité štátne občianstvo - § 33 ZMPS**

- ak je niekto v rozhodujúcom čase slovenským štátnym občanom a ak ho za svojho príslušníka považuje aj iný štát, je rozhodujúce štátne občianstvo slovenské.
- ak je niekto v rozhodujúcom čase zároveň príslušníkom niekoľkých cudzích štátov, rozhoduje štátna príslušnosť nadobudnutá naposledy.
- na toho, kto v rozhodujúcom čase nie je príslušníkom žiadneho štátu alebo štátnu príslušnosť ktorého nemožno určiť alebo nemožno zistiť, ktorú príslušnosť nadobudol naposledy, je potrebné hľadiť, ako by bol príslušníkom tohto štátu, na území ktorého mal v rozhodujúcom čase bydlisko, a ak to nemožno zistiť, na území ktorého mal pobyť. **Ak nemožno ani to zistiť, treba postupovať, ako by išlo o slovenského občana.**

29

30

18 c) Určovanie právomoci a príslušnosti súdov podľa práva EÚ a SR

- **právomoc súdu** - verejnoprávne oprávnenie súdu, resp. súdov určitého štátu konať v určitej veci
 - ktorý súd bude mať právomoc (vecnú, miestnu, časovú, osobnú) konať v určitej veci (žalobe) a rozhodnúť
- pri skúmaní právomoci sa zisťuje, súd ktorého štátu môže konať vo veci konať (tzv. medzinárodná právomoc)
- súd, na ktorý bol doručený návrh na začatie konania v súkromnoprávnej veci s cudzím prvkom, musí ako prvé rozhodnúť o tom, či má právomoc konať ak právomoc nemá, konanie zastaví

31

18 c) Určovanie právomoci a príslušnosti súdov podľa práva EÚ a SR

- **príslušnosť súdu** - určenie štátu, súdy ktorého majú právomoc konať vo veci samej, ešte nevedie k určeniu konkrétneho súdu, ktorý môže v štruktúre vnútroštátnych súdov konať
- na určenie vnútroštátne príslušného súdu je potrebné použiť vnútroštátne pravidlá pre súdne konanie
- § 11 ods. 3 OSP - ak ide o vec, ktorá síce patrí do právomoci súdov SR, ale podmienky miestnej príslušnosti súdu nie sú upravené, alebo ich nemožno zistiť, tak Najvyšší súd SR rozhodne, ktorý súd vec prejedná a rozhodne - spravidla ten súd, na ktorý návrh dôjde

32

18 c) Určovanie právomoci a príslušnosti súdov podľa práva EÚ a SR

- medzinárodná právomoc vs medzinárodná príslušnosť
- Nariadenie Rady (ES) č. 44/2001 z 22. decembra 2000 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach
- Nařízení Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občianskych a obchodních věcech

33

18 c) Určovanie právomoci a príslušnosti súdov podľa práva EÚ a SR

- medzinárodné právo súkromné a procesné je „vnútroštátnym právom“
- súd bude vždy hľadať odpovede na otázky týkajúce sa medzinárodného práva súkromného a procesného podľa toho medzinárodného práva súkromného a procesného, ktoré je pre tento súd záväzné (teda podľa **práva lex fori**)

34

18 c) Určovanie právomoci a príslušnosti súdov podľa práva EÚ a SR

- Rozhodujúce pramene práva slovenského MPS
 - právo EÚ (nariadenia, medzinárodné dohody EÚ)
 - medzinárodné právo (dvojstranné – mnohostranné zmluvy)
 - zákony SR – ZMPS, OBchZ ...

35

18 c) Určovanie právomoci a príslušnosti súdov podľa práva EÚ a SR

- **Konflikt prameňov „slovenského MPS“**
- Vzhľadom na skutočnosť, že skúmanie súdnej právomoci.... môže byť predmetom právnej úpravy medzinárodnej, úniovej a tiež vnútroštátnej, je nevyhnutné vysporiadať sa so situáciou, ako postupovať v prípade stretu týchto prameňov.

36

18 c) Určovanie právomoci a príslušnosti súdov podľa práva EÚ a SR

- Prvé pravidlo - prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky je v zmysle čl. 7 ods. 2 a 5 Ústavy SR priznaná
 - právne záväzným aktom EÚ, ako aj
 - medzinárodným zmlúvam, na ktorých vykonanie nie je potrebný zákon a medzinárodným zmlúvam, ktoré priamo zakladajú práva a povinnosti fyzických osôb a právnických osôb a ktoré boli ratifikované a vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom (v prípade, že medzinárodná zmluva upravuje otázky, ktoré sú predmetom ZMPS (pozri § 1 ZMPS) a zároveň jej nebolo priznané postavenie „prednostnej medzinárodnej zmluvy“ v súlade s Ústavou SR, aplikuje sa navyše § 2 ZMPS deklarujúci aplikačnú prednosť takýchto medzinárodných zmlúv, resp. zákonov prijatých na ich vykonanie, pred ZMPS

37

18 c) Určovanie právomoci a príslušnosti súdov podľa práva EÚ a SR

- Ako druhé základné ustanovenie a pravidlo platí **prednosť práva EÚ pred normami medzinárodného práva**, bez ohľadu na to, či je medzinárodnou zmluvou viazaná EÚ a/alebo jej členské štáty.

38

18 c) Určovanie právomoci a príslušnosti súdov podľa práva EÚ a SR

- článok 351 ZFEÚ: „Ustanovenia zmlúv neovplyvnia práva a povinnosti vyplývajúce z dohôd uzavretých pred 1. januárom 1958 alebo pre prístupujúce štáty pred dňom ich prístupu medzi jedným alebo viacerými členskými štátmi na jednej strane a jedným alebo viacerými tretími krajinami na strane druhej.
- V prípade, že tieto dohody sú nezlučiteľné so zmluvami, členský štát alebo dotknuté štáty podniknú vhodné opatrenia na odstránenie zistených nezlučiteľností. Ak je to potrebné, členské štáty si na dosiahnutie tohto cieľa môžu poskytnúť vzájomnú pomoc a zaujať spoločný postoj.

39

18 c) Určovanie právomoci a príslušnosti súdov podľa práva EÚ a SR

- Čl. 351 ZFEÚ ale v MPS neplatí vždy...**
- Pokiaľ ide o medzinárodné dohody medzi členskými štátmi uzatvorené pred 1.1. 1958 resp. pre prístupujúce štáty po ich prístupení – existuje prax derogácie týchto medzinárodných zmlúv v sekundárnom práve (napr. čl. 69 nariadenia Brusel I resp. Brusel Ibis) – nie v celistvosti – čl. 70

40

18 c) Určovanie právomoci a príslušnosti súdov podľa práva EÚ a SR

- možný postup...?
- Upravuje právomoc medzinárodná zmluva uzatvorená pred 1.5. 2004?

Áno: platí MZ, overiť či právomoc upravuje aj právo EÚ – a či nederoguje zmluvu (len medzi ČŠ EÚ)

Nie: Právo EÚ alebo ZMPS – ak právo EÚ, pozor na vzťah medzi lex generalis a lex specialis

41

18 c) Určovanie právomoci a príslušnosti súdov podľa práva EÚ a SR

Právo EÚ:

- nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1215/2012 z 12. decembra 2012 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach
 - nahradza nariadenie (ES) č. 44/2001 - uplatňuje sa od 10. januára 2015
- nariadenie Rady (ES) č. 2201/2003 z 27. novembra 2003 o príslušnosti a uznávaní a výkone rozhodnutí vo veciach manželských a vo veciach rodičovskej zodpovednosti oboch manželov k deťom a o zrušení nariadenia (ES) č. 1347/2000 – tzv. nariadenie Brusel IIa (bis)
- nariadenie Rady (ES) č. 1346/2000 z 29. mája 2000 o úpadkovom konaní
- Nariadenie Rady (ES) č. 4/2009 z 18. decembra 2008 o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí a o spolupráci vo veciach vyživovacej povinnosti
- Dohovor o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach – tzv. **nový Lugánsky dohovor** (platnosť medzi EÚ a Nórskom a Dánskom 1. 1. 2010, EÚ a Švajčiarskom 1. 1. 2011 a medzi EÚ a Islandom 1. 5. 2011)

18 c) Určovanie právomoci a príslušnosti súdov podľa práva EÚ a SR

Právo EÚ:

- od r. 2015

- Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1215/2012 z 12. decembra 2012 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (Úradný vestník L 351, 20.12.2012, s. 1–32)
 - nahrádza nariadenie (ES) č. 44/2001
 - uplatňuje sa od 10. januára 2015
- Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 650/2012 zo 4. júla 2012 o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí a prijatí a výkone verejných listín v dedičských veciach a o zavedení európskeho osvedčenia o dedičstve (Úradný vestník L 201, 27.07.2012, s. 107 – 134)
 - uplatňuje sa od 17. august 2015

18 c) Určovanie právomoci a príslušnosti súdov podľa práva EÚ a SR

■ Určovanie právomoci podľa nariadenia Brusel I bis:

- Pôsobnosť nariadenia Brusel I bis – všetky spory / cezhraničný-cudzí prvok (len v EÚ?)

- čl. 81 ZFEÚ – *justičná spolupráca vo veciach s medzinárodným prvkom*
 „...vo veciach, ktoré majú cezhraničné dôsledky...“
- cezhraničný prvok je daný vždy, keď vyvstane s ohľadom na okolnosti prípadu otázka určenia medzinárodnej príslušnosti súdov **Owusu (C-281/02)**

18 c) Určovanie právomoci a príslušnosti súdov podľa práva EÚ a SR

■ Určovanie právomoci podľa nariadenia Brusel I bis:

■ POSTUP:

- je „pochybnosť“ o právomoci a medzinárodnom prvku – použiteľnosť nariadenia
- najskôr skúmanie jeho „pôsobnosti“
- časová, vecná, územná, osobná
 - ak áno: podľa nariadenia rozhodnem o právomoci, resp. to odkáže ďalej

18 c) Určovanie právomoci a príslušnosti súdov podľa práva EÚ a SR

■ Určovanie právomoci podľa nariadenia Brusel I bis:

- **územná pôsobnosť** (práva EÚ) – čl. 349 a 355 ZFEÚ
- všetky členské štáty EÚ (ods. 40 preambuly)
- nie Dánsko (ods. 41 preambuly)
- **časová pôsobnosť** - čl. 81- žaloby podané a rozhodnutia (verejné listiny) vydané/vyhotovené po vstupe nariadenia do platnosti (t.j. od **10.1. 2015**)

18 c) Určovanie právomoci a príslušnosti súdov podľa práva EÚ a SR

■ Určovanie právomoci podľa nariadenia Brusel I bis:

- **osobná pôsobnosť** - zásadne sa nariadenie vzťahuje na konanie proti **žalovaným s bydliskom na území niektorého členského štátu EÚ (čl. 4)**
- Výnimky z tohto pravidla :
 - čl. 24, 25, 26
 - spotrebiteľ, zamestnanec, poisťné veci (nie zásadne...len následky porušenia)

18 c) Určovanie právomoci a príslušnosti súdov podľa práva EÚ a SR

■ Určovanie právomoci podľa nariadenia Brusel I bis:

- **vecná pôsobnosť** – „v občianskych a obchodných veciach“
- Čl. 1.: NIE: daňové, colné a správne veci, zodpovednosť štátu, osobný stav a právnu spôsobilosť fyzických osôb, BSM, dedenia zo závetu alebo zo zákona, konkurz, reštrukturalizácia, sociálne zabezpečenie, rozhodcovské konanie, **vyživovacia povinnosť**

18 c) Určovanie právomoci a príslušnosti súdov podľa práva EÚ a SR

- **Určovanie právomoci podľa nariadenia Brusel I bis:**
- **vecná pôsobnosť** – „v občianskych a obchodných veciach“

LTU v. Eurocontrol (29/76) – výkon rozhodnutia vydaného vo vzťahu k verejnoprávnej osobe a osobe súkromného práva, ak prvá konala v rámci svojich verejnoprávnych právomoci – **nespadá**

Holandský štát v. Rüffer (814/79) – úhrada poplatku za odstránenie vraku z verejnej komunikácie orgánom verejnej správy – **nespadá**

Verein für Konsumenteninformation v. Karl Heinz Henkel (C-167/00)
– nezisková organizácia zriadená za účelom ochrany spotrebiteľov, nie je osobou verejného práva – **spadá**

Volker Sonntag v. Waidmann (C-172/91) – náhrada škody uložená trestným súdom – **spadá** ⁴⁹

18 c) Určovanie právomoci a príslušnosti súdov podľa práva EÚ a SR

- **Určovanie právomoci podľa nariadenia Brusel I bis:**
■ **vecná pôsobnosť lex specialis – posledný krok**

Vzťah k iným medzinárodným dohovorom – čl. 71

- nie sú dotknuté dohovory o zvláštnych otázkach (čl. 71)
- napr. **Dohovor o prepravnej zmluve v medzinárodnej cestnej nákladnej doprave /CMRI/, Ženeva, 19.05.1956**, (ČSR: 11/1975 Zb.) čl. 31 - právomoc alebo
- **Dohovor o zjednotení niektorých pravidiel pre medzinárodnú leteckú dopravu (28. 5. 1999, Montreal, SR - 4. 11. 2003), EÚ: 5.4. 2001 (2001/539/ES)**, čl. 33, 46 - právomoc ⁵⁰

18 c) Určovanie právomoci a príslušnosti súdov podľa práva EÚ a SR

- Vzťah k iným medzinárodným zmluvám
- čl. 68 – nariadenie nahradzuje Bruselský dohovor
- čl. 69 – nariadenie nahradzuje tam uvedené dvojstranné dohody (medzi ČS navzájom)
- čl. 70: zmluvy uvedené v čl. 69 zostávajú naďalej v platnosti **vo vzťahu k veciam, na ktoré sa toto nariadenie neuplatňuje**, zostávajú v platnosti aj ohľadne rozsudkom vydaným a listinám úradne vyhotoveným alebo zaregistrovaným ako verejné listiny **pred nadobudnutím účinnosti nariadenia 44/2001**
- čl. 351 ZFEÚ – pri konflikte EÚ-MZ má prednosť medzinárodná zmluva, ktorú ČS uzavrel pred vstupom do EÚ, tzn. prednosť **pred** právom EÚ ⁵¹

18 c) Určovanie právomoci a príslušnosti súdov podľa práva EÚ a SR

- **Určovanie právomoci podľa nariadenia Brusel I bis:**

Všetky 4 pôsobnosti ÁNO – rozhodnem o svojej pôsobnosti podľa nariadenia

Skúmanie právomoci

článok 27

Ak má súd členského štátu konať vo veci, v ktorej majú výlučnú právomoc súdy iného členského štátu na základe článku 24, aj **bez návrhu vyhlási**, že nemá právomoc. ⁵²

18 c) Určovanie právomoci a príslušnosti súdov podľa práva EÚ a SR

- **POSTUP:**
- 1: Najskôr čl. 24 – výlučná
- 2: Potom čl. 25 – dohoda - ak je - je výlučná
- 3:.....podriadenie sa jurisdikcii...čl. 26
- 4: námietka: preskúmať ostatné kritériá právomoci ⁵³

18 c) Určovanie právomoci a príslušnosti súdov podľa práva EÚ a SR

- **Určovanie právomoci podľa nariadenia Brusel I bis:**

Výlučná právomoc čl. 24:

- „najsilnejšia“ zo všetkých príslušností sa
- aplikuje bez ohľadu na bydlisko strán (čl. 24),
- nemôže byť zmenená dohodou o prorogácii (čl. 25),
- nemôže byť zmenená tým, že žalovaný pristúpi na konanie pred iným súdom (čl. 24),
- ako jedinú ju súd preskúma za úradnej povinnosti (čl. 26),
- jej porušenie je sankcionované neuznaním rozhodnutia ⁵⁴

18 c) Určovanie právomoci a príslušnosti súdov podľa práva EÚ a SR

■ Určovanie právomoci podľa nariadenia Brusel I:

Výlučnú právomoc majú tieto sudy bez ohľadu na bydlisko:

- v konaniach, ktorých predmetom sú vecné práva k nehnuteľnosti alebo nájom nehnuteľnosti, sudy členského štátu, v ktorom sa tento majetok nachádza
- v konaniach, ktorých predmetom je platnosť zriadenia, neplatnosť alebo zánik obchodných spoločností alebo iných právnických osôb alebo združení fyzických a právnických osôb, alebo platnosť rozhodnutí ich orgánov, sudy členského štátu, v ktorom má spoločnosť, právnická osoba alebo združenie sídlo; sídlo súd určí podľa vlastných noriem medzinárodného práva súkromného
- v konaniach, ktorých predmetom je platnosť zápisov do verejného registra, sudy členského štátu, v ktorom sa vedie register;
- v konaniach týkajúcich sa registrácie alebo platnosti patentov, ochranných známok, priemyselných vzorov alebo iných práv, ktoré sa musia registrovať alebo o u ktorých sa musí žiadať o ochranu, súd členského štátu, v ktorom sa žiadosť o registráciu alebo ochranu podala, v ktorom sa registrácia alebo ochrana poskytli alebo podľa právneho nástroja spoločenstva alebo medzinárodného dohovoru sa za poskytnuté považujú.

55

18 c) Určovanie právomoci a príslušnosti súdov podľa práva EÚ a SR

■ Určovanie právomoci podľa nariadenia Brusel I bis:

Prorogácia – článok 25

Segoura v. Bonakdarian (25/76)

ústna dohoda, potvrdenie objednávky s obchodnými podmienkami vytlačenými na zadnej strane a obsahujúcimi prorogačnú dohodu a absencia akéhokoľvek písomného vyjadrenia zo strany účastníka je nedostatočná

Estasis Salotti v. Rüwa (24/76)

ak je prorogačná doložka začlenená do obchodných podmienok nachádzajúcich sa na zadnej strane zmluvy, písomná forma je zachovaná len ak je zmluva podpísaná oboma stranami a výslovné odkazuje na obchodné podmienky

18 c) Určovanie právomoci a príslušnosti súdov podľa práva EÚ a SR

■ Určovanie právomoci podľa nariadenia Brusel I:

- článok 26 - podriadenie sa jurisdikcii
- NOVÉ: Vo veciach uvedených v oddieloch 3, 4 alebo 5, v ktorých je žalovaným poisťník, poisťený, oprávnený z poistenia, poškodený, spotrebiteľ alebo zamestnanec, súd pred založením si právomoci podľa odseku 1 zabezpečí, aby bol žalovaný poučený o svojom práve namietať absenciu právomoci súdu a o dôsledkoch jeho účasti alebo neúčasti na konaní.

59

18 c) Určovanie právomoci a príslušnosti súdov podľa práva EÚ a SR

■ Určovanie právomoci podľa nariadenia Brusel I bis:

Prorogácia – článok 25

- **bez ohľadu na bydlisko účastníkov zmluvy**
- dohoda sa nesmie vzťahovať na veci uvedené v článku 24, ani nesmie byť v rozpore s článkami 15, 19 alebo 23.
- nepožaduje sa žiadny vzťah medzi predmetom sporu a súdom, rešpektuje sa **zmluvná voľnosť strán**.
- z hľadiska časovej pôsobnosti je rozhodujúci okamih začatia konania, a nie okamih uzavretia dohody o prorogácii – **Sanicentral, 25/79**.
- táto právomoc súdu je výlučná, ak sa účastníci nedohodli inak
- dohoda musí byť **PÍSOVNÁ**

56

18 c) Určovanie právomoci a príslušnosti súdov podľa práva EÚ a SR

■ Určovanie právomoci podľa nariadenia Brusel I:

- článok 26 - podriadenie sa jurisdikcii
- príslušnosť založená bezpodmienečným podrobením sa jurisdikcii procesného súdu
- prorogácia sui generis, kedy príslušnosť súdu založí žalovaný tým, že nevzniesie námietku nepríslušnosti procesného súdu a začne sa proti žalobe obhajovať, resp. sa k žalobe vyjadrí.
 - **Elefanten Schuh GmbH v. Pierre Jacqmain, 150/80**
 - **Group Josi, C-412/98, odst. 44-45**
 - **Michal Bilas, C-111/09**
- odpor podaný proti európskemu platobnému rozkazu, v ktorom nie je namietaný nedostatok právomoci súdu, nemožno považovať za zúčastnenie sa konania v zmysle článku 24 (**C-144/12, Golbet Sportwetten GmbH v. Massimo Sperindeo**)

58

18 c) Určovanie právomoci a príslušnosti súdov podľa práva EÚ a SR

■ Určovanie právomoci podľa nariadenia Brusel I bis:

- **VŠEOBECNÁ PRÁVOMOC** - článok 4 Brusel I bis
 - podľa bydliska žalovaného bez ohľadu na jeho štátnu príslušnosť
- článok 62
- bydlisko fyzickej osoby podľa národného práva štátu súdu alebo štátu, kde má mať bydlisko
- článok 63
- bydlisko (sídlo) právnickej osoby
 - sídlo, ústredie, hlavná prevádzkareň

60

18 c) Určovanie právomoci a príslušnosti súdov podľa práva EÚ a SR

Určovanie právomoci podľa nariadenia Brusel Ibis:

■ ALTERNATÍVNA PRÁVOMOC - článok 7 Brusel Ibis

- žalovaný má bydlisko či sídlo v niektorom členskom štáte, odlišnom od štátu súdu
- založená na vzťahu medzi sporom a súdom odlišným od súdu žalovaného
- ide o výnimku z pravidla, ktorú je nutné interpretovať reštriktívne

61

18 c) Určovanie právomoci a príslušnosti súdov podľa práva EÚ a SR

- Osobu s bydliskom na území členského štátu možno žalovať v inom členskom štáte:

- v zmluvných veciach na súdoch podľa miesta zmluvného plnenia, ktoré je predmetom žaloby;

- vo veciach nárokov z mimozmluvnej zodpovednosti na súdoch podľa miesta, kde došlo alebo by mohlo dôjsť ku skutočnosti, ktorá zakladá takýto nárok

- vo veciach občianskoprávných nárokov na náhradu škody alebo navrátenie do pôvodného stavu v súvislosti s trestným činom na súde konajúcim v tejto trestnej veci, ak tento súd má podľa vnútroštátneho právneho poriadku právomoc konať v občianskych veciach

- v sporoch týkajúcich sa činnosti organizačnej zložky, obchodného zastúpenia alebo inej pobočky na súdoch podľa bydliska organizačnej zložky, obchodného zastúpenia alebo inej pobočky

62

18 c) Určovanie právomoci a príslušnosti súdov podľa práva EÚ a SR

Určovanie právomoci podľa nariadenia Brusel I bis:

ALTERNATÍVNA PRÁVOMOC - článok 8 Brusel I bis

Osobu s bydliskom na území členského štátu možno tiež žalovať:

- ak ide o jedného z viacerých žalovaných na súde podľa bydliska ktoréhokoľvek zo žalovaných za predpokladu, že nároky sú navzájom tak súvisiace, že je vhodnejšie o nich konať a rozhodnúť spoločne, a tak predísť možnosti nezlučiteľných rozsudkov vydaných v samostatných konaniach;

- ako tretiu osobu v konaní o záruke alebo ručení alebo v inom konaní súvisiacom s treťou osobou na súde, na ktorom sa vedie hlavné konanie, ak sa toto nezačalo výlučne s úmyslom vyňať ju z právomoci súdu, ktorý by inak mal právomoc;

- pri vzájomnom nároku vyplývajúcom z tej istej zmluvy alebo skutočnosti ako pôvodný nárok na súde, ktorý koná o pôvodnom nároku;

- vo veciach súvisiacich so zmluvou, ak žalobu možno spojiť so žalobou proti tomu istému žalovanému vo veciach vecných práv k nehnuteľnosti, na súde členského štátu, na území ktorého sa majetok nachádza.

63

18 c) Určovanie právomoci a príslušnosti súdov podľa práva EÚ a SR

Určovanie právomoci podľa nariadenia Brusel Ibis:

ALTERNATÍVNA PRÁVOMOC - článok 8 Brusel Ibis

- Článok 8 odst. 1 – niektorí zo žalovaných musia mať bydlisko alebo sídlo v obvode procesného súdu
- Skutočnosť, že žaloby podané proti viacerým žalovaným majú rôzne právne základy, nie je prekážkou pre aplikáciu článku 8 odst. 1

- Freeport, C-98/06

64

18 c) Určovanie právomoci a príslušnosti súdov podľa práva EÚ a SR

Určovanie právomoci podľa nariadenia Brusel I bis:

OBLIGATÓRNA PRÁVOMOC – čl. 10-23 Brusel Ibis

- – ochrana slabšej strany
- - právomoc vo veciach poistenia, spotrebiteľských zmlúv a individuálnych pracovných zmlúv sa určuje podľa týchto oddielov – 3, 4 a 5.
- nerešpektovanie obligatórnej príslušnosti vo veciach poisťných a spotrebiteľských zmlúv má za následok neuznanie rozhodnutia (čl. 35 odst. 1)

65

18 c) Určovanie právomoci a príslušnosti súdov podľa práva EÚ a SR

- **Určovanie právomoci podľa nariadenia Brusel Ibis:**

- Predbežné opatrenia - článok 35

- súdom členských štátov možno podať návrh na vydanie predbežných opatrení vrátane ochranných opatrení, ktoré sú dostupné podľa právneho poriadku daného štátu, aj keby podľa tohto nariadenia mali právomoc rozhodovať vo veci samej súdy iného členského štátu

66

18 c) Určovanie právomoci a príslušnosti súdov podľa práva EÚ a SR

- **Určovanie právomoci podľa nariadenia Brusel I bis:**
- Prekážka litispencie – čl. 29 a 30 Brusel I bis
- Ak sa vedú konania v tej istej veci a medzi rovnakými účastníkmi na súdoch rôznych členských štátov, každý súd, ktorý nezačal konať ako prvý, **aj bez návrhu preruší konanie**, až kým sa nepotvrdí právomoc súdu, ktorý ako prvý začal konať.
- Keď **sa potvrdí** právomoc súdu, ktorý ako prvý začal konať, každý iný súd **odmietne** vykonávať svoju právomoc v prospech tohto súdu.
- Ak sa koná o **súvisiacich veciach** na súdoch rôznych členských štátov, každý súd, ktorý nezačal konať ako prvý, **môže prerušiť** konanie.
- Ak ide o konania na prvom stupni, súd, ktorý nezačal konať ako prvý, môže tiež na žiadosť jedného z účastníkov odmietnuť vykonávať svoju právomoc, ak súd, ktorý začal konať ako prvý, má právomoc rozhodovať vo všetkých týchto veciach a ak právny poriadok jeho štátu pripúšťa zlúčenie všetkých vecí.

67

18 c) Určovanie právomoci a príslušnosti súdov podľa práva EÚ a SR

- **Určovanie právomoci podľa nariadenia Brusel IIa:**
- Nariadenie Rady (ES) č. **2201/2003** z 27. novembra 2003 o súdnej právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1347/2000

68

18 c) Určovanie právomoci a príslušnosti súdov podľa práva EÚ a SR

- nariadenie sa uplatňuje bez ohľadu na povahu súdu **v občianskych veciach**, ktoré sa vzťahujú na
- **Veci manželské** – IBA ZRUŠENIE, t.j. rozvod, rozluka alebo prehlásenie manželstva za neplatné;
- **Veci rodičovskej zodpovednosti** - priznanie, výkon, prenesenie, čiastočné obmedzenie alebo úplné odňatie rodičovských práv a povinností
 - široké poňatie – všetky práva a povinnosti týkajúce sa **osoby** alebo **majetku** dieťaťa, ktoré nadobudla fyzická osoba alebo právnická osoba rozsudkom, zo zákona alebo na základe dohody, ktorá má právne účinky, aj opatrovnícke právo a právo styku s dieťaťom

69

18 c) Určovanie právomoci a príslušnosti súdov podľa práva EÚ a SR

- **Vecná pôsobnosť: nezávisí na**
 - vnútroštátnom práve
 - či o nich rozhoduje súd alebo správny orgán (*rozsudky SD EU C-435/06 a C-523/07*)
- Iba na konania pred štátnymi orgánmi alebo inštitúciami, ktorým bola štátom zverená rozhodovacia právomoc

70

18 c) Určovanie právomoci a príslušnosti súdov podľa práva EÚ a SR

- **autonómny – úniový výklad pojmov:**
- osobitný čl. 2 *napr:*
- rodičovské práva a povinnosti
- nositeľ rodičovských práv a povinností
- opatrovnícke právo
- právo styku
- neoprávnené premiestnenie alebo zadržovanie

71

18 c) Určovanie právomoci a príslušnosti súdov podľa práva EÚ a SR

- **Veci manželské:**
 - rozsudky o rozvode, rozluke alebo anulovaní manželstva – nariadenie sa vzťahuje iba na *zrušenie manželských zväzkov*
 - NIE na:** dôvody na rozvod, majetkové dôsledky manželstva alebo iné súvisiace opatrenia

72

18 c) Určovanie právomoci a príslušnosti súdov podľa práva EÚ a SR

- **Veci rodičovskej zodpovednosti vymedzené:**
- **čl. 1 ods. 2 – pozitívne (najmä) -**
opatrovnícke právo a právo styku s dieťaťom, určenie osôb, ktoré sú zodpovedné za osobu dieťaťa alebo jeho majetok, ktoré dieťa zastupujú alebo mu pomáhajú, umiestnenia dieťaťa do pestúnskej starostlivosti
- **čl. 1 ods. 3 – negatívne (taxatívne)**
NIE na: určenie alebo popretie rodičovstva, rozhodnutia o osvojení, na opatrenia predchádzajúce osvojeniu alebo na vyhlásenie osvojenia za neplatné alebo na jeho zrušenie, priezvisko a mená dieťaťa, nadobudnutie plnej právnej spôsobilosti dieťaťa...

73

18 c) Určovanie právomoci a príslušnosti súdov podľa práva EÚ a SR

- **Veci rodičovskej zodpovednosti:**
- **majetok dieťaťa:** iba opatrenia na ochranu dieťaťa:
 - 1) určenie a oprávnenia osôb alebo subjektov, ktoré sú zodpovedné za majetok dieťaťa, zastupujú dieťa alebo mu pomáhajú,
 - 2) správa, udržiavanie a nakladanie s majetkom dieťaťa**NIE:** ak sa rodičia nevedia dohodnúť v otázke správy majetku dieťaťa. Opatrenia, ktoré sa vzťahujú na majetok dieťaťa, ale ktoré sa netýkajú ochrany dieťaťa – podľa nariadenia č. 44/2001

74

18 c) Určovanie právomoci a príslušnosti súdov podľa práva EÚ a SR

- rozsudok SD EÚ z 2.4.2009, A, C-523/07
- článok 1 ods. 1 nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003, sa má vykladať tak, že pojem „občianske veci“ v zmysle tohto ustanovenia sa vzťahuje aj **na rozhodnutie, ktorým sa nariaďuje okamžité prevzatie dieťaťa do starostlivosti a jeho umiestnenie mimo vlastnej rodiny, ak bolo toto rozhodnutie prijaté v rámci predpisov verejného práva týkajúcich sa ochrany detí**

75

18 c) Určovanie právomoci a príslušnosti súdov podľa práva EÚ a SR

- **Osobná pôsobnosť:**
- nariadenie sa použije iba vo veciach s **medzinárodným prvkom** – nariadenie prijaté na základe čl. 81 ZFEÚ
- je daný najmä **obvyklým pobytom** účastníka/účastníkov konania na území rôznych štátov alebo na území štátu odlišného od štátu fóra, prípadne **inou štátnou príslušnosťou** účastníka/účastníkov;
 - v prípade uznávania a výkonu „cudzích“ rozhodnutí...
- **aplikovateľnosť** nariadenia **nie je použiteľná iba na „vnútroúijné“ prípady/spory**

76

18 c) Určovanie právomoci a príslušnosti súdov podľa práva EÚ a SR

- **časová pôsobnosť :**
- nariadenie č. 2201/2003 nadobúda **účinnosť** 1. augusta 2004
- nariadenie č. 2201/2003 sa **uplatňuje** od 1. marca 2005, s výnimkou článkov 67, 68, 69 a 70, ktoré sa uplatňujú 1. augusta 2004
- 1) časová pôsobnosť pravidiel o právomoci
čl. 64 odst. 1 – konanie začaté po 1.3. 2005 (v Bulharsku a v Rumunsku po 1.1. 2007)
- 2) časová pôsobnosť pravidiel pre uznávanie a výkon - čl. 64 odst. 2 - 4

77

18 c) Určovanie právomoci a príslušnosti súdov podľa práva EÚ a SR

- **Územná pôsobnosť**
- všetky členské štáty s výnimkou Dánska (čl. 2 ods. 3)
- územie členských štátov, na ktorom je nariadenie **záväzná** je upravené **primárnym právom** – čl. 349 a 355 ZFEÚ

78

18 c) Určovanie právomoci a príslušnosti súdov podľa práva EÚ a SR

- **Pravidlá určovania právomoci**
- LEN určenie členského štátu, ktorého súdy majú právomoc vo veci konať
- nariadenie určuje iba členský štát, ktorého súdy majú právomoc, nie však (vecne a miestne) príslušný súd v rámci tohto členského štátu

79

18 c) Určovanie právomoci a príslušnosti súdov podľa práva EÚ a SR

Všeobecná právomoc - rozvod

- **článok 3** - právomoc majú súdy členského štátu a) na ktorého území:
 - majú **manželia** obvyklý pobyt, alebo
 - manželia mali naposledy obvyklý pobyt, pokiaľ tam jeden z manželov stále býva, alebo
 - má **odporca** obvyklý pobyt, alebo
 - v prípade spoločnej žiadosti, má niektorý z manželov obvyklý pobyt, alebo
 - má **navrhovateľ** obvyklý pobyt, ak tam býval najmenej jeden rok bezprostredne pred podaním návrhu, alebo
 - má **navrhovateľ** obvyklý pobyt, ak tam býval najmenej šesť mesiacov bezprostredne pred podaním návrhu a je buď štátnym príslušníkom tohto členského štátu
- b) ktorého štátnymi príslušníkmi sú obaja manželia

80

18 c) Určovanie právomoci a príslušnosti súdov podľa práva EÚ a SR

- medzi hraničnými určovateľmi podľa čl. 3 nie je hierarchický vzťah
 - obvyklý pobyt (manželov alebo jedného z nich)
 - posledný spoločný obvyklý pobyt manželov
 - štátne občianstvo (spoločné alebo navrhovateľa)
 - „domicil“ v zmysle práva VB a Írska – zvláštny hraničný určovateľ, ktorý sa použije iba v týchto štátoch namiesto štátneho občianstva
- **rozhoduje iba vôľa navrhovateľa**
- spojenie právomoci v prípade vzájomného návrhu (čl. 4) a „prechodu“ rozluky do rozvodu (čl. 5)
- Zostatková právomoc (čl. 7) – ani nie 3-5 – tak ZMPS ČS C-68/07

18 c) Určovanie právomoci a príslušnosti súdov podľa práva EÚ a SR

- **Výlučná povaha** súdnej právomoci (čl. 6) Manžela, ktorý:
 - a) má obvyklý pobyt na území členského štátu; alebo
 - b) je štátnym príslušníkom členského štátu alebo v prípade Veľkej Británie a Írska, má svoj "domicil" na území jedného z týchto členských štátov,
- možno žalovať v inom členskom štáte iba v súlade s článkami 3, 4 a 5.**

82

18 c) Určovanie právomoci a príslušnosti súdov podľa práva EÚ a SR

- **Všeobecná právomoc – rodičovské práva a povinnosti**
- **Bod 12 preambuly nariadenia:** kritériá právomoci vo veciach rodičovských práv a povinností, upravené týmto nariadením, sú tvorené tak, aby zodpovedali **najlepšiemu záujmu dieťaťa**, najmä kritériu blízkosti
 - právomoc by mal mať v prvom rade **ČS obvyklého pobytu dieťaťa**, s výnimkou určitých prípadov zmeny pobytu dieťaťa alebo v dôsledku dohody medzi nositeľmi rodičovských práv a povinností
- **Bod 13** ...v záujme dieťaťa, ako výnimku a za určitých podmienok - súd, ktorý má právomoc - **postúpi vec súdu iného ČS**, ak je tento súd vhodnejšie umiestnený na to, aby konal vo veci (druhý súd už nemôže postúpiť vec tretiemu súdu)

83

18 c) Určovanie právomoci a príslušnosti súdov podľa práva EÚ a SR

- **čl. 8 nariadenia Brusel IIa - východisko**
- Súdy členského štátu majú právomoc vo veciach rodičovských práv a povinností k dieťaťu, ktoré má obvyklý pobyt v tomto členskom štáte v čase začatia konania**
- *uplatňuje s výhradou ustanovení čl. 9, 10 a 12*
 - faktický, nie právny koncept (odlišný od trvalého pobytu)
 - miesto, kde má osoba ťažisko svojho života s ohľadom na svoj rodinný, pracovný či sociálny život
 - objektívne skutkové hodnotenie konkrétnych okolností daného prípadu (stupeň sociálneho začlenenia, dĺžka pobytu) sudcom...v súlade s cieľmi nariadenia
 - úmysel osoby sa v danom mieste zdržovať trvale nemusí byť rozhodujúcim kritériom

84

18 c) Určovanie právomoci a príslušnosti súdov podľa práva EÚ a SR

- rozsudok SD EÚ z 2.4.2009, A, C-523/07
 - Bod 44 ... pojem „**obvyklý pobyt**“ v zmysle článku 8 ods. 1 nariadenia treba vykladať tak, že mu zodpovedá miesto, ktoré odzrkadľuje istú mieru začlenenia dieťaťa do sociálneho a rodinného prostredia. Na tento účel treba vziať do úvahy najmä trvanie, pravidelnosť, podmienky a dôvody pobytu na území členského štátu a presťahovanie rodiny do tohto štátu, štátnu príslušnosť dieťaťa, miesto a podmienky školskej dochádzky, jazykové znalosti, ako aj rodinné a sociálne väzby, ktoré dieťa udržiava v danom štáte.
- Je na vnútroštátnom súde, aby určil, kde má dieťa obvyklý pobyt, majúc na pamäti všetky osobitné skutkové okolnosti každého jednotlivého prípadu

18 c) Určovanie právomoci a príslušnosti súdov podľa práva EÚ a SR

- ÚNOS dieťaťa – čl. 10 - zachovanie právomoci štátu obvyklého pobytu dieťaťa pred protiprávnym premiestnením či zadržaním**
- AŽ KÝM**
- Dieťa získa obvyklý pobyt v inom členskom štáte
 - Dotknutý nositeľ práva o starostlivosť o dieťa dal súhlas s premiestnením alebo zadržaním
- alebo**
- Dieťa malo bydlisko v inom ČŠ po dobu jedného roka potom, čo sa dotknutý nositeľ práva o starostlivosť dozvedel alebo mal dozvedieť kde sa dieťa nachádza, a dieťa sa zžilo s novým prostredím a súčasne
 - nebol podaný návrh na návrat dieťaťa do 1 roka
 - návrh bol vzatý späť a nebol počas jedného roka podaný no
 - nebol v štáte pôvodu podaný návrh na úpravu vo veci samej potom, čo bol tento súd upovedomený o zamietnutí návrhu na návrat dieťaťa
 - súd pôvodného pobytu dieťaťa nevydal rozhodnutie obsahujúce⁸⁷ povinnosť o navrátení dieťaťa

18 c) Určovanie právomoci a príslušnosti súdov podľa práva EÚ a SR

- Právomoc založená na prítomnosti dieťaťa (čl.13)**
 - ak nemožno určiť obvyklý pobyt dieťaťa a právomoc nemožno založiť podľa článku 12, právomoc majú sudy členského štátu, v ktorom sa dieťa nachádza (napr. utečenci, nájdení (C-523/07)
- Zostatková právomoc (čl.14)**
 - ak nemožno určiť právomoc podľa čl. 8-13 nariadenia – použijú sa normy

18 c) Určovanie právomoci a príslušnosti súdov podľa práva EÚ a SR

- Zachovanie právomoci podľa predchádzajúceho obvyklého pobytu dieťaťa (čl.9)**
- týka sa iba úpravy styku a len ak je splnené:
 - dieťa sa zákonným spôsobom presťahuje z jedného ČŠ do druhého
 - získa v novom ČŠ obvyklý pobyt
 - o práve styku už bolo skôr rozhodnuté v pôvodnom štáte
 - nositeľ práva na styk neprijme právomoc súdu ČŠ nového obvyklého pobytu dieťaťa
- ak sú splnené tieto podmienky, ponechá si súd predchádzajúceho obvyklého pobytu dieťaťa právomoc na úpravu práva styku po dobu **3 mesiacov** po presťahovaní dieťaťa

18 c) Určovanie právomoci a príslušnosti súdov podľa práva EÚ a SR

- Pokračovanie právomoci – čl. 12 - rodičovské práva a povinnosti**
- o veciach týkajúcich sa rodičovskej zodpovednosti **môže rozhodnúť rozvodový súd**, ak je s týmto konaním rozhodnutie o rodičovskej zodpovednosti spojené
 - Sudy ČŠ pri výkone svojej právomoci na základe návrhu na rozvod, rozluku alebo anulovanie manželstva, **majú právomoc v každej veci, ktorá sa týka rodičovských práv a povinností** a ktorá súvisí s týmto návrhom, ak:
 - aspoň jeden z manželov má rodičovské práva a povinnosti k dieťaťu
 - manželka a nositelia rodičovských práv a povinností prijali právomoc týchto súdov výslovne alebo iným jednoznačným spôsobom v čase začatia konania a
 - ak je to v najlepšom záujme dieťaťa.
- v iných než rozvodových veciach**
 - dieťa má silný vzťah k tomuto členskému štátu
 - všetky strany sporu právomoci prijali
 - je to v záujme dieťaťa

18 c) Určovanie právomoci a príslušnosti súdov podľa práva EÚ a SR

- Postúpenie vecí na konanie vhodnejšie umiestnenému súdu (čl.15)**
 - výnimka zo zásady perpetuatio fori
 - zvláštna väzba dieťaťa k štátu, kam má byť vec alebo jej časť postúpená
 - oba sudy musia byť presvedčené, že je to v najlepšom záujme dieťaťa
 - podnet strán sporu, z vlastného podnetu súdu X aj Y
 - s postúpením musí súhlasiť aspoň jeden z účastníkov
 - priama komunikácia medzi súdmi

18 c) Určovanie právomoci a príslušnosti súdov podľa práva EÚ a SR

■ Predbežné opatrenia (čl. 20)

- predbežné opatrenia, vrátane ochranných opatrení, môžu byť vydané súdom členského štátu, ktorý nie je príslušný vo veci samej

C-523/07

Stanovenie podmienok pre prijatie ochranného opatrenia (prevzatia dieťaťa do starostlivosti): a) dočasnosť, b) naliehavosť, c) prijatie vo vzťahu k osobám, ktoré sa nachádzajú v dotknutom členskom štáte

C-403/09, Jasna Detiček

- nemožnosť prijať predbežné opatrenie, keď súd iného členského štátu príslušný rozhodnúť vo veci samej už vydal rozhodnutie dočasne zverujúce dieťa do starostlivosti druhému rodičovi, pričom toto rozhodnutie sa stalo už vykonateľné

18 c) Určovanie právomoci a príslušnosti súdov podľa práva EÚ a SR

- **článok 10 - skúmanie právomoci – ex officio !!** (ak sa začalo konanie na súde členského štátu vo veci, ktorej nemá podľa tohto nariadenia právomoc konať, súd aj bez návrhu vyhlási, že nemá právomoc)
- **všeobecná právomoc – čl. 3 (voľba žalobcu)**
- súdu podľa miesta obvyklého pobytu povinného, alebo
- súdu podľa miesta obvyklého pobytu oprávneného, alebo
- súdu, ktorý má podľa svojho právneho poriadku právomoc konať o osobnom stave, ak vec týkajúca sa vyživovacej povinnosti je spojená s týmto konaním..., alebo
- súdu, ktorý má podľa svojho právneho poriadku právomoc konať o rodičovských právach a povinnostiach, ak vec týkajúca sa vyživovacej povinnosti je spojená s týmto konaním...

18 c) Určovanie právomoci a príslušnosti súdov podľa práva EÚ a SR

- **Nariadenie Rady (ES) č. 4/2009 z 18. decembra 2008 o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí a o spolupráci vo veciach vyživovacej povinnosti**
 - uplatňuje od 18. júna 2011
- Rozhodnutie Rady z 9. júna 2011 o schválení Haagskeho dohovoru z 23. novembra 2007 o medzinárodnom vymáhaní výživného na deti a iných členov rodiny v mene Európskej únie (Ú. v. EÚ L 192, 22.7.2011, s. 39 – 50)
- **Dohovor o medzinárodnom vymáhaní výživného na deti a iných členov rodiny** z 23. 11. 2007 (Ú. v. EÚ L 192, 22.7.2011, s. 51 – 70)
 - **administratívna spolupráca, uznávanie a výkon**
 - nahrádza Dohovor Organizácie Spojených národov o vymáhaní výživného v cudzine z 20. júna 1956
 - nahrádza v rozsahu pôsobnosti: Dohovor o uznávaní a výkone rozhodnutí o vyživovacej povinnosti z 2. októbra 1973 a Haagsky Dohovor o uznávaní a výkone rozhodnutí o vyživovacej povinnosti k deťom z 15. apríla 1968, pokiaľ sa ich rozsah pôsobnosti v týchto štátoch zhoduje s rozsahom pôsobnosti tohto dohovoru

18 c) Určovanie právomoci a príslušnosti súdov podľa práva EÚ a SR

- **dohoda o prorogácii – čl. 4**
- nevzťahuje sa na spor o vyživovaciu povinnosť na dieťa vo veku do 18 rokov
- právomoc založená dohodou je výlučná, pokiaľ sa účastníci nedohodli inak
- v písomnej forme (aj elektronicky)
- **obmedzený výber** (kde má jeden z účastníkov obvyklý pobyt, alebo je štátnym príslušníkom...)
- **podrobenie sa právomoci – čl. 5**

18 c) Určovanie právomoci a príslušnosti podľa práva EÚ a SR

- Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 650/2012 zo 4. júla 2012 o **právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí a prijatí a výkone verejných listín v dedičských veciach a o zavedení európskeho osvedčenia o dedičstve** (Úradný vestník L 201, 27.07. 2012, s. 107 – 134)
- uplatňuje sa od 17. august 2015

18 c) Určovanie právomoci a príslušnosti podľa práva EÚ a SR

- **Článok 4**
Všeobecná právomoc
Právomoc konať vo veci celého dedičstva majú sudy členského štátu, v ktorom mal zosnulý obvyklý pobyt v čase smrti.
- **Článok 5**
Dohoda o voľbe súdu
- 1. Ak je právny poriadok, ktorý si zosnulý zvolil na vyporiadanie svojho dedičstva podľa článku 22, právnym poriadkom členského štátu, môžu sa dotknutí účastníci dohodnúť, že výlučnú právomoc konať v dedičskej veci bude mať súd alebo sudy uvedeného členského štátu.
- 2. Dohoda o voľbe súdu musí mať písomnú formu, musí v nej byť uvedený dátum a musia ju podpísať dotknutí účastníci. Za rovnocennú s písomnou formou sa považuje každá komunikácia elektronickými prostriedkami, ktorá umožňuje trvalý záznam o dohode.

18 c) Určovanie právomoci a príslušnosti súdov podľa práva EÚ a SR

- **článok 6 - odmietnutie vykonávať právomoc v prípade voľby práva**
- **článok 7 - právomoc v prípade voľby práva**
- **článok 8 - zastavenie konania začatého bez návrhu v prípade voľby práva**
- **článok 9 - právomoc založená na účasti**
- **článok 10 - subsidiárna právomoc**
- **článok 11 - Forum necessitatis**

97

18 c) Určovanie právomoci a príslušnosti súdov podľa práva EÚ a SR

- **Medzinárodné dohovory – medzinárodné právo**
- **ak určitá vec nespadá do pôsobnosti práva EÚ – MZ má prednosť pred ZMPS**
- **Dohovor o prepravnej zmluve v medzinárodnej cestnej nákladnej doprave (CMR) – od 2. júla 1961, právomoc čl. 31**
- **Zmluva medzi Československou socialistickou republikou a Zväzom sovietskych socialistických republík o právnej pomoci a právnych vzťahoch v občianskych, rodinných a trestných veciach – od 4. júna 1983**

98

18 c) Určovanie právomoci a príslušnosti súdov podľa práva EÚ a SR

- **Určovanie právomoci podľa ZMPS:**
- ak nemá žalovaný bydlisko na území členského štátu EÚ a nie sú splnené podmienky výlučnej právomoci súdu alebo právomoci určenej explicitnou dohodou alebo podriadením sa právomoci súdu určitého štátu

alebo

- ak daná obchodná alebo občianska vec nespadá pod rozsah nariadenia Brusel I (pozri čl. 1 ods. 2 Brusel I), ak táto otázka nie je upravená iným nariadením EÚ alebo medzinárodnou zmluvou EÚ

- tak sa na účely zistenie právomoci v zmysle **čl. 4 ods. 1 Brusel I** používajú normy MPS toho členského štátu, na ktorý bol návrh doručený

99

18 c) Určovanie právomoci a príslušnosti súdov podľa práva EÚ a SR

- **Určovanie právomoci podľa ZMPS:**

§ 37 ZMPS

- *Ak ďalej nie je ustanovené inak, právomoc slovenských súdov je daná, ak osoba, proti ktorej smeruje návrh (žaloba), má na území Slovenskej republiky bydlisko alebo sídlo a ak ide o majetkové práva, ak tu má majetok.*

100

18 c) Určovanie právomoci a príslušnosti súdov podľa práva EÚ a SR

- **Určovanie právomoci podľa ZMPS:**
- **Výlučná právomoc - § 37d**

Právomoc slovenského súdu je **výlučne daná**

a) v konaní, ktorého predmetom sú vecné práva k nehnuteľnosti alebo nájom nehnuteľnosti, ak je nehnuteľnosť na území Slovenskej republiky,

b) v konaní týkajúcom sa registrácie alebo platnosti patentov, ochranných známok, dizajnov alebo iných práv, ktoré sa musia registrovať alebo pri ktorých sa musí žiadať o ochranu, ak sa žiadosť o registráciu alebo ochranu podala na území Slovenskej republiky alebo sa za podanú na území Slovenskej republiky považuje podľa noriem medzinárodného práva.

101

18 c) Určovanie právomoci a príslušnosti súdov podľa práva EÚ a SR

- **Určovanie právomoci podľa ZMPS:**
- **Voľba právomoci - § 37e**

- riešenie sporov zo svojho zmluvného vzťahu alebo z nároku na náhradu škody
- ak sa účastníci nedohodli inak, je táto právomoc výlučná.
- dohoda o právomoci je vylúčená v prípadoch uvedených v § 37d
- ak si účastníci dohodli právomoc slovenského súdu, nemôžu svojou dohodou zmeniť jeho vecnú príslušnosť
- dohoda o právomoci musí mať písomnú formu alebo musí byť písomne potvrdená (medzinárodný obchod - obchodné zvyklosti)
- vo veciach týkajúcich sa pracovných zmlúv, poisťných zmlúv a spotrebiteľských zmlúv je dohoda o právomoci platná len vtedy, ak nevylučuje právomoc súdu štátu, na ktorého území má bydlisko žalobca, alebo bola uzatvorená až po vzniku sporu
- ak dohoda účastníkov zakladá výlučnú právomoc cudzieho súdu, právomoc slovenského súdu ostáva zachovaná, ak zvolený súd odmietol vo veci konať

102

18 c) Určovanie právomoci a príslušnosti súdov podľa práva EÚ a SR

- **Určovanie právomoci podľa ZMPS:**
- **Ďalšia právomoc - § 37a, 37b, 37c**
- vo veciach týkajúcich sa pracovných zmlúv, ak je žalobcom zamestnanec, ktorý má bydlisko na území SR,
- vo veciach týkajúcich sa poisťných zmlúv, ak je žalobcom poisťník alebo osoba oprávnená z poistenia a žalobca má bydlisko alebo sídlo na území SR,
- vo veciach týkajúcich sa spotrebiteľských zmlúv, ak je žalobcom spotrebiteľ, ktorý má bydlisko alebo sídlo na území Slovenskej republiky,
- vo veciach ostatných zmlúv, ak tovar mal byť alebo bol odovzdaný, služby poskytnuté alebo práce vykonané na území Slovenskej republiky, inak ak miesto plnenia malo byť alebo bolo na území Slovenskej republiky

103

18 c) Určovanie právomoci a príslušnosti súdov podľa práva EÚ a SR

- **Určovanie právomoci podľa ZMPS:**
- **Ďalšia právomoc - § 37a, 37b, 37c**
- vo veciach nárokov na náhradu škody z iného ako zmluvného vzťahu, ak ku skutočnosti, ktorá zakladá nárok na náhradu škody, došlo alebo by mohlo dôjsť na území Slovenskej republiky,
- vo veciach nárokov na náhradu škody, ktorá bola spôsobená trestným činom, ak trestné konanie vedú slovenské orgány činné v trestnom konaní,
- v sporoch, ktoré sa týkajú podnikania alebo činnosti podniku alebo organizačnej zložky právnickej osoby, ak má podnik alebo organizačnú zložku umiestnenú na území Slovenskej republiky
- ak v konaní ide o také súvisiace práva a povinnosti, že je potrebné o nich konať spoločne, ak sa má predísť možnosti nezlučiteľných rozhodnutí,
- ak ide o vzájomný nárok, ktorý skutkovo súvisí s pôvodným nárokom, o ktorom má právomoc konať slovenský súd

104

18 c) Určovanie právomoci a príslušnosti súdov podľa práva EÚ a SR

- **Určovanie právomoci podľa ZMPS:**
- právomoc v rodinných veciach §§ 38 – 41a
- právomoc vo veciach spôsobilosti na právne úkony, poručníctva a opatrovníctva § 42
- právomoc vo veciach vyhlásenia za mŕtveho § 43
- právomoc v dedičských veciach §§ 44 – 45
- právomoc vo veciach umorenia listín § 46

105

106

19 c) Uznávanie a výkon cudzích rozhodnutí a verejných listín podľa práva EÚ a SR

- proces uznávania a výkonu cudzích rozhodnutí je procesom dvojfázovým, pozostávajúcím z fázy uznávania a fázy výkonu
- o miere, v akej je určitý štát ochotný priznať verejnoprávne účinky rozhodnutiam orgánu iného štátu, rozhoduje každý štát vlastnými vnútroštátnymi pravidlami
- **PRAMENE:**
 - 1) Právo EÚ (nariadenia)
 - 2) Medzinárodné právo (zmluvy, napr. Haagsky dohovor o uznávaní a výkone cudzích súdnych rozhodnutí v občianskych a obchodných veciach z roku 1971)
 - 3) Vnútroštátne - ZMPS

107

19 c) Uznávanie a výkon cudzích rozhodnutí a verejných listín podľa práva EÚ a SR

Nariadenie Brusel I bis

Aké rozhodnutia? Len súdu?

článok 2 písm.a)

Na účely tohto nariadenia „rozsudok“ znamená **každé rozhodnutie súdu** alebo tribunálu členského štátu, bez ohľadu na jeho označenie, vrátane uznesenia, nariadenia, rozhodnutia alebo exekučného príkazu, ako aj rozhodnutia o určení trov alebo výdavkov súdnym úradníkom.

rozhodnutie = autoritatívny akt štátnej moci, „štátne súdy“ – tzn. nie ESLD, SD EÚ, MSD, cirkevné súdy...

108

19 c) Uznávanie a výkon cudzích rozhodnutí a verejných listín podľa práva EÚ a SR

- **Nariadenie Brusel I bis**
- Aj rozhodnutie súdu iného ČŠ o uznaní rozhodnutia tretieho štátu – tzv. dvojité exequatur?
- ...každý ČŠ si môže otázku uznania posúdiť sám
- ...ale rozhodnutie o zamietnutí návrhu na uznanie rozhodnutia tretieho ČŠ a trovách konania – áno

109

19 c) Uznávanie a výkon cudzích rozhodnutí a verejných listín podľa práva EÚ a SR

- **Nariadenie Brusel I bis**
- **Predbežné opatrenia?**
- **čl. 2 písm. a) druhý pododsek**
 - *len ak ich vydaniu predchádzalo kontradiktórne konanie a len v konaní vo veci samej (súdu ktorý má právomoc)*
 - *tzn. PO nie je rozhodnutím podľa čl. 2 (a) ak odporca nebol vypočutý*
 - *125/79 Bernard Denilauer, 120/79 Luise de Cavel*
- *porovnaj § 64 písm.d) ZMPS (len rozhodnutie vo veci samej)*

110

19 c) Uznávanie a výkon cudzích rozhodnutí a verejných listín podľa práva EÚ a SR

- **rozhodcovské rozhodnutia ?**
- rozhodcovské konanie je vylúčené z pôsobnosti nariadenia B I bis (čl. 1 ods. 2 písm.d)
- obdobne rozhodnutia súdov slúžiace rozhodcovskému konaniu (menovanie/odvolanie rozhodcu, určenie miesta rozhodcovského konania, o určení platnosti rozhodcovskej zmluvy, o zrušení, zmene alebo uznaniu rozhodcovského nálezu)
- rozhodnutie súdu o nákladoch rozhodcovského konania - **áno** (obdobne súd s ohľadom na existenciu platnej doložky konanie zastavil a rozhodol o trovách)

111

19 c) Uznávanie a výkon cudzích rozhodnutí a verejných listín podľa práva EÚ a SR

- **článok 36**
 1. Rozsudok vydaný v členskom štáte sa uznáva v ostatných členských štátoch bez osobitného konania.
 2. Ak je otázka uznania rozsudku predmetom sporu, môže zainteresovaný účastník **postupom upraveným v čl. 46 až 51** navrhnúť vydanie rozhodnutia o tom, že neexistujú dôvody na zamietnutie uznania uvedené v čl. 45.
 3. Ak výsledok konania na súde členského štátu závisí na posúdení uznania ako predbežnej otázky, potom tento súd má právomoc v tejto otázke.

112

19 c) Uznávanie a výkon cudzích rozhodnutí a verejných listín podľa práva EÚ a SR

- **Uznanie** – automaticky, zvláštnym výrokom iba, ak je to sporné
- **Uznanie ako predbežná otázka** – právomoc súdu v hlavnom konaní
- **Účinky uznania** – rozšírenie účinkov rozhodnutia na štát uznania – deklaratórne (napr. záväznosť, právoplatnosť, res iudicata a pod.)

145/86 Hoffman

113

19 c) Uznávanie a výkon cudzích rozhodnutí a verejných listín podľa práva EÚ a SR

- **čl. 37 B I bis**
 - účastník, ktorý sa chce v určitom členskom štáte dovolávať rozsudku vydaného v inom členskom štáte, predloží:
 - a) vyhotovenie rozsudku, ktoré spĺňa požiadavky na preukázanie jeho pravosti a
 - b) osvedčenie vydané podľa čl. 53.
- V prípade potreby môže súd alebo orgán, na ktorom sa účastník dovoláva rozsudku vydaného v inom členskom štáte, požiadať dovolávajúceho sa účastníka, aby v súlade s článkom 57 predložil preklad alebo prepis obsahu osvedčenia. Ak súd alebo orgán nemôže konať bez prekladu rozsudku, môže požiadať účastníka o takýto preklad namiesto prekladu obsahu osvedčenia.

114

19 c) Uznávanie a výkon cudzích rozhodnutí a verejných listín podľa práva EÚ a SR

Článok 45

– dôvody neuznania

- a) (zjavný) rozpor s verejným poriadkom (aj čl. 64)
- b) porušenie práva na spravodlivý proces - obhajoba (*Hengst Import, C-474/93*)
- c) nezlučiteľnosť s rozhodnutím vydaným v štáte uznania (*Hoffmann v. Krieg, 145/86*)
- d) nezlučiteľnosť so skorším rozhodnutím vydaným v inom členskom štáte alebo v treťom štáte v rovnakej veci a medzi rovnakými účastníkmi (a možno uznať skorší rozsudok)

115

19 c) Uznávanie a výkon cudzích rozhodnutí a verejných listín podľa práva EÚ a SR

Článok 45

– dôvody neuznania

- e) porušenie pravidiel súdnej príslušnosti v poisťných, spotrebiteľských a pracovnoprávných veciach – ak bol žalovaný poisťník, poistený, oprávnený z poistenia alebo poškodený, spotrebiteľ alebo zamestnanec a pravidiel výlučnej príslušnosti

- pri skúmaní skutočností, na ktorých bola založená právomoc podľa písm. e) súd alebo orgán, ktorý koná o uznaní, je viazaný skutkovými zisteniami, na ktorých súd členského štátu pôvodu založil svoju právomoc

- inak sa právomoc neskúma (ods. 3)

116

19 c) Uznávanie a výkon cudzích rozhodnutí a verejných listín podľa práva EÚ a SR

■ Prieskum uznávaného rozhodnutia

čl. 52 – zákaz preskúmania vo veci

čl. 38 – možnosť prerušiť konanie v prípade podania oprávneného prostriedku proti uznávanému rozhodnutiu

- možno uznať neprávoplatné rozhodnutie (*opačne § 64 písm. b) ZMPS*)

117

Vykonateľnosť rozhodnutia ...potom výkon.... ZMENA !

podľa nariadenia B I (44/2001)

čl. 38 – prehlásenie vykonateľnosti (exequatúr)

- rozsudok vydaný v členskom štáte a vykonateľný v tomto štáte sa vykoná v inom členskom štáte, ak tam bol vyhlásený za vykonateľný na návrh zainteresovaného účastníka.
- ZMPS nepozná - § 67 ods. 3 : cudzie rozhodnutie sa uzná tak, že slovenský súd nariadi jeho výkon alebo vydá poverenie na vykonanie exekúcie; ak také rozhodnutie nevyžaduje výkon, uzná sa tým, že sa naň prihliadne, ako keby šlo o rozhodnutie slovenského súdu.

118

19 c) Uznávanie a výkon cudzích rozhodnutí a verejných listín podľa práva EÚ a SR

■ Výkon rozhodnutia

■ čl. 39 B I bis

- rozsudok vydaný v členskom štáte, ktorý je v tomto členskom štáte vykonateľný, je vykonateľný v iných členských štátoch bez toho, aby bolo potrebné vyhlásenie jeho vykonateľnosti

■ čl. 41 (1) B I bis

- výkon rozsudkov vydaných v inom ČŠ sa spravuje právnym poriadkom dožiadaného štátu¹¹⁹

19 c) Uznávanie a výkon cudzích rozhodnutí a verejných listín podľa práva EÚ a SR

Na účely výkonu navrhovateľ predkladá:

■ čl. 42 B I bis

1x vyhotovenie vykonávaného rozhodnutia

1x osvedčenie podľa čl. 53 (príloha I)

- ak predbežné opatrenie (ods. 2)

■ Čl. 53 B I bis

- súd, v ktorom bol vydaný rozsudok, vydá na žiadosť zainteresovaného účastníka osvedčenie - vzor v prílohe I

120

19 c) Uznávanie a výkon cudzích rozhodnutí a verejných listín podľa práva EÚ a SR

- Čl. 58 - verejné listiny** (aj dohody o vyživovacej povinnosti dojednané so správnymi orgánmi alebo nimi overené)
- predložená listina musí spĺňať požiadavky na preukázanie jej pravosti v členskom štáte jej pôvodu
 - výkon možno zamietnuť len ak je v zjavnom rozpore s verejným poriadkom dožiadaného štátu

Čl. 59 - súdny zmier – obdobne ako listiny

121

19 c) Uznávanie a výkon cudzích rozhodnutí a verejných listín podľa práva EÚ a SR

Nariadenie Brusel IIa

Článok 21 - uznanie rozsudku

- rozsudok vydaný v členskom štáte sa uznáva v ostatných členských štátoch bez osobitného konania
- zainteresovaný účastník môže postupom upraveným navrhnúť vydanie rozhodnutia o uznaní rozsudku
- ak sa otázka uznania rozsudku vznesie ako predbežná otázka na súde členského štátu, tento súd môže v tejto otázke rozhodnúť

122

19 c) Uznávanie a výkon cudzích rozhodnutí a verejných listín podľa práva EÚ a SR

■ Nariadenie Brusel IIa

- Článok 22

dôvody neuznania rozsudkov o rozvoze, rozluke / anulovaní

- Článok 23

dôvody neuznania rozsudkov týkajúcich sa rodičovských práv

- Článok 24

zákaz skúmania právomoci súdu pôvodu

- Článok 25

odlišnosti rozhodného práva - uznanie rozsudku nemožno odmietnuť z dôvodu, že právny poriadok členského štátu, v ktorom sa o uznanie žiada, by za rovnakého skutkového stavu nepripúšťal rozvod, rozluke alebo anulovanie manželstva.

- Článok 26 - zákaz preskúmania vo veci samej

123

19 c) Uznávanie a výkon cudzích rozhodnutí a verejných listín podľa práva EÚ a SR

■ Nariadenie Brusel IIa

■ Výkon - vykonateľnosť rozhodnutia

- Čl. 28

rozsudok o výkone rodičovských práv a povinností k dieťaťu vydaný v členskom štáte, ktorý je vykonateľný v tomto členskom štáte a ktorý bol doručený, sa vykoná v inom členskom štáte, ak tam bol vyhlásený za vykonateľný na návrh zainteresovaného účastníka

124

19 c) Uznávanie a výkon cudzích rozhodnutí a verejných listín podľa práva EÚ a SR

■ Nariadenie Brusel IIa

- Čl. 30 - podanie návrhu sa riadi právnym poriadkom členského štátu výkonu
- Čl. 31 - súd, na ktorý bol podaný návrh, vydá bezodkladne rozhodnutie. Osoba, proti ktorej sa o výkon žiada, ani dieťa, nemá v tomto štádiu právo robiť žiadne podania k návrhu.

- návrh možno zamietnuť len z niektorého z dôvodov uvedených v článkoch 22, 23 a 24

- za žiadnych okolností sa nesmie rozsudok preskúmať z hľadiska rozhodnutia vo veci samej

125

19 c) Uznávanie a výkon cudzích rozhodnutí a verejných listín podľa práva EÚ a SR

■ Nariadenie Brusel IIa

- článok 33 - proti rozhodnutiu o návrhu na vyhlásenie vykonateľnosti sa môže odvolať každý z účastníkov

- odvolanie proti vyhláseniu vykonateľnosti sa musí podať do jedného mesiaca od jeho doručenia

- článok 34 - rozsudok vydaný v odvolacom konaní možno ďalej napadnúť....

126

19 c) Uznávanie a výkon cudzích rozhodnutí a verejných listín podľa práva EÚ a SR

■ Nariadenie Brusel IIa

■ článok 36 - čiastočný výkon

- ak sa rozsudok týka viacerých vecí a výkon nemožno nariadiť vo všetkých týchto veciach, súd nariadi výkon v jednej veci alebo v niekoľkých veciach

- navrhovateľ môže žiadať čiastočný výkon rozsudku

127

19 c) Uznávanie a výkon cudzích rozhodnutí a verejných listín podľa práva EÚ a SR

V SR vo všeobecnosti DVA spôsoby uznania:

1) osobitným výrokom (napr. § 67 ods. 1, 2 a 4 ZMPS)

2) automaticky – predbežná otázka v konaní (§ 67 ods. 3 ZMPS)

128

19 c) Uznávanie a výkon cudzích rozhodnutí a verejných listín podľa práva EÚ a SR

- § 63 ZMPS - rozhodnutia orgánov cudzieho štátu, nimi schválené dohody a zmiery vo veciach súkromnoprávneho vzťahu s cudzím prvkom, ak o nich v SR rozhodujú súdy, rovnako ako cudzie notárske listiny v týchto veciach v SR **majú účinnosť iba vtedy, ak boli uznané slovenskými orgánmi**
- § 68 ZMPS - cudzie rozhodnutie uznané slovenským súdom má rovnaké právne účinky ako rozhodnutie slovenského súdu

19 c) Uznávanie a výkon cudzích rozhodnutí a verejných listín podľa práva EÚ a SR

Dôvody neuznania - § 64 ZMPS

- a) uznaniu bráni výlučná právomoc slovenských orgánov
- b) nie je právoplatné alebo vykonateľné v štáte, v ktorom bolo vydané
- c) nie je rozhodnutím vo veci samej,
- d) účastníkovi konania, voči ktorému sa má rozhodnutie uznať, bola postupom cudzieho orgánu odňatá možnosť konať pred týmto orgánom, najmä ak mu nebolo riadne doručené predvolanie alebo návrh na začatie konania;
- e) slovenský súd už vo veci právoplatne rozhodol alebo je tu skoršie cudzie rozhodnutie v tej istej veci, ktoré sa uznalo alebo spĺňa podmienky na uznanie,
- f) uznanie by sa priečilo slovenskému verejnému poriadku.

130

19 c) Uznávanie a výkon cudzích rozhodnutí a verejných listín podľa práva EÚ a SR

§ 67 ZMPS:

- cudzie rozhodnutie v manželských veciach, vo veciach určenia (zistenia alebo zapretia) rodičovstva, osvojenia dieťaťa a vo veciach obmedzenia alebo pozbavenia spôsobilosti na právne úkony možno uznať **len osobitným výrokom slovenského súdu**.

- cudzie rozhodnutie o zverení dieťaťa do osobnej starostlivosti a o úprave styku s dieťaťom možno uznať osobitným výrokom slovenského súdu alebo nariadením jeho výkonu

- iné cudzie rozhodnutie sa **uzná tak**, že slovenský **súd nariadi jeho výkon** alebo **vydá poverenie na vykonanie exekúcie**; ak také rozhodnutie nevyžaduje výkon, uzná sa tým, že sa **nan prihladne, ako keby šlo o rozhodnutie slovenského súdu**.

- na návrh oprávneného alebo povinného z cudzieho rozhodnutia alebo inej osoby, ktorá preukáže, že má na veci právny záujem, súd rozhodne osobitným výrokom o uznaní cudzieho rozhodnutia, aj keď to tento zákon alebo medzinárodná zmluva nevyžaduje.

131

Rozhodcovské nálezy (rozhodnutia)

- Dohovor o uznaní a výkone cudzích rozhodcovských rozhodnutí
- 10. júna 1958, New York
- platný pre členské štáty EHS (**de facto všetky štáty OSN**)
- aj pre ČSR nadobudol dohovor účinnosť 10.10. 1959 (pozri vyhlášku 74/1959 Zb. zo 6. 11. 1959)
- pôsobnosť: uznanie a výkon rozhodcovských rozhodnutí vyplývajúcich zo sporov medzi fyzickými alebo právnickými osobami a vydaných na území iného štátu než toho, v ktorom sa žiada o ich uznanie a výkon
- uznanie rozhodcovských doložiek
- uznanie rozhodcovských rozhodnutí (podmienky uznávania a výkonu)
- zákaz diskriminácie „cudzích rozhodcovských rozhodnutí“ (podmienky uznávania a výkonu, poplatky)

132

20 c) Medzinárodná súdna spolupráca, zisťovanie cudzieho práva, overovanie cudzích listín, doručovanie, vykonávanie dôkazov – právo EÚ a SR

- v prípade sporov s cezhraničným prvkom je niekedy potrebné, aby súd vykonávajúci verejnomočenské oprávnenia uskutočnil určitú činnosť v zahraničí
- možnosť orgánov jedného štátu pôsobiť na území iného štátu je obmedzená a zásadne prípustná **iba so súhlasom tohto štátu**
- právnou pomocou v styku s cudzinou rozumieme činnosť justičných a iných orgánov štátu dožiadaného súdom alebo iným orgánom druhého štátu o vykonanie alebo o súčinnosť pri vykonaní určitého verejnomočenského oprávnenia dožadujúceho orgánu v štáte dožiadaného orgánu

133

134

20 c) Medzinárodná súdna spolupráca, zisťovanie cudzieho práva, overovanie cudzích listín, doručovanie, vykonávanie dôkazov – právo EÚ a SR

- za najdôležitejšie procesné úkony s medzinárodným aspektom sa považuje doručovanie súdnych dokumentov zo zahraničia a do zahraničia, ako aj vykonávanie dôkazov súdom v zahraničí, resp. v tuzemsku na základe dožiadania cudzieho súdu
- **§§ 55 a nasl. ZMPS** - základným spôsobom poskytovania a dožiadania právnej pomoci tzv. nepriama právna pomoc, kedy slovenské a zahraničné justičné orgány medzi sebou komunikujú prostredníctvom Ministerstva spravodlivosti.
Slovenské justičné orgány poskytujú v zmysle § 56 ZMPS právnu pomoc v styku s cudzinou iba **za podmienky (materiálnej) vzájomnosti**, teda iba v prípade, ak aj sám dožadujúci štát (v iných prípadoch) poskytuje slovenským orgánom právnu pomoc

20 c) Medzinárodná súdna spolupráca, zisťovanie cudzieho práva, overovanie cudzích listín, doručovanie, vykonávanie dôkazov – právo EÚ a SR

- **zisťovanie cudzieho práva**
- *Prečo sudca musí aplikovať právo a poznať/zisťovať jeho obsah?*
- Aplikácia práva súdom ex officio vychádza z dvoch základných predpokladov:
 - a) uplatnenia zásady iura novit curia a
 - b) posúdenia miery kogentnosti, resp. dispozitívnosti aplikovateľných noriem.

136

20 c) Medzinárodná súdna spolupráca, zisťovanie cudzieho práva, overovanie cudzích listín, doručovanie, vykonávanie dôkazov – právo EÚ a SR

- **zisťovanie cudzieho práva**
- **iura novit curia:**
 - účastníci súdneho konania poskytujú súdu fakty (skutkové okolnosti) a súd na tieto samostatne aplikuje právo, ktoré sám vyhľadá, bez toho, aby šiel nad rámec požiadaviek, ktoré účastníci vzniesli
 - občas je nesprávne pochopená v zmysle automatickej znalosti práva ako celku súdom, v personifikovanej rovine každým jednotlivým sudcom (Kühn, Z.: Iura novit curia: aplikácie stareho princípu v nových podmienkach, Právni rozhledy 8/2004, s. 295)

137

20 c) Medzinárodná súdna spolupráca, zisťovanie cudzieho práva, overovanie cudzích listín, doručovanie, vykonávanie dôkazov – právo EÚ a SR

- **zisťovanie cudzieho práva**
- Zásada iura novit curia a jej dôsledky - čo predstavuje pre zásadu iura novit curia „právo“ (rozsah zásady a akceptovateľné pramene práva) a tiež, či sa z časového hľadiska týka len práva platného a účinného?

138

20 c) Medzinárodná súdna spolupráca, zisťovanie cudzieho práva, overovanie cudzích listín, doručovanie, vykonávanie dôkazov – právo EÚ a SR

- *iura novit curia* sa netýka len práva platného, ale rovnako tak sa vzťahuje i na **právo zrušené**, ktoré je aplikovateľné na základe intertemporálnych ustanovení, a samozrejme i na právo vytvárané štátnymi útvarmi, ktorých právny systém Slovenská republika recipovala (právo Československa), prípadne predtým recipovalo Československo (uhorské právo pred 28. 10. 1918).

139

20 c) Medzinárodná súdna spolupráca, zisťovanie cudzieho práva, overovanie cudzích listín, doručovanie, vykonávanie dôkazov – právo EÚ a SR

- V systéme formálne platného **obyčajového práva** sa obdobne zásada *iura novit curia* vzťahovala aj na právo obyčajové, s výnimkou obyčajov miestnych“.
- nálezh II. ÚS 79/06-12 z 29.3. 2006 alebo nálezh I. ÚS 344/08-10 z 20.10. 2008
- Aplikácia obyčajového práva v súčasnosti prichádza do úvahy najmä v súvislosti s ustanovením § 568 vo vzťahu k ustanoveniu § 562 Občianskeho zákonníka č. 141/1950 Zb. z 25. októbra 1950.

140

20 c) Medzinárodná súdna spolupráca, zisťovanie cudzieho práva, overovanie cudzích listín, doručovanie, vykonávanie dôkazov – právo EÚ a SR

- Všeobecné súdy sa v súčasnosti aplikovateľnosti zásady *iura novit curia* dovoľávajú, pričom zrejme vychádzajú z ustanovenia § 121 Občianskeho súdneho poriadku č. 99/1963 Zb. v znení neskorších predpisov, ktorý okrem iného konštatuje, že v súvislosti s dôkaznou povinnosťou účastníkov civilného konania **netreba dokazovať** nielen právne predpisy uverejnené alebo oznámené v Zbierke zákonov Slovenskej republiky, ale aj „**právne záväzné akty**, ktoré boli uverejnené v **Úradnom vestníku Európskych spoločenstiev** a v **Úradnom vestníku Európskej únie**
- problém čo nie je v Úradnom vestníku EÚ uverejnené.....

141

20 c) Medzinárodná súdna spolupráca, zisťovanie cudzieho práva, overovanie cudzích listín, doručovanie, vykonávanie dôkazov – právo EÚ a SR

- vzťahu k uplatniteľnému **medzinárodnému právu** (dvojstranné a viacstranné medzinárodné zmluvy, ktorými je Slovenská republika viazaná), platia ustanovenia čl. 144 ods. 1 v spojení s čl. 7 ods. 2 a ods. 5 Ústavy, ktoré rovnako **vyžadujú ich publikáciu v Zbierke zákonov SR**
- §§ 3 ods. 2, 4 ods. 3, 6 a 8 ods. 2 zákona č.1/1993 Z. z. o Zbierke zákonov Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov alebo uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 18/97 z 25. marca 1997 alebo uznesenie ÚS SR sp. zn. II. ÚS 41/1999, z 21. apríla 1999

142

20 c) Medzinárodná súdna spolupráca, zisťovanie cudzieho práva, overovanie cudzích listín, doručovanie, vykonávanie dôkazov – právo EÚ a SR

- iné než slovenské, úniové, či medzinárodné právo, t.j. **právo „cudzie“** - zásada *iura novit curia* platí všeobecne tak, že sa vzťahuje na „právo“, ktoré nemôže byť predmetom dokazovania v pravom slova zmysle, nakoľko sa dokazujú len skutočnosti účastníkmi tvrdené a tie, ktoré vyšli počas konania inak najavo.

143

20 c) Medzinárodná súdna spolupráca, zisťovanie cudzieho práva, overovanie cudzích listín, doručovanie, vykonávanie dôkazov – právo EÚ a SR

- **zisťovanie cudzieho práva**
- § 53 zákona č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom : Na zistenie cudzieho práva justičný orgán urobí všetky potrebné opatrenia; pokiaľ mu obsah cudzieho práva nie je známy, môže si za tým účelom vyžiadať aj **informáciu od Ministerstva spravodlivosti SR**.
- súd si môže znalosť cudzozemského práva získať aj inak, t.j. **vlastným štúdiom** alebo **ustanovením znalca** („všetky potrebné opatrenia“)

144

20 c) Medzinárodná súdna spolupráca, zisťovanie cudzieho práva, overovanie cudzích listín, doručovanie, vykonávanie dôkazov – právo EÚ a SR

- **zisťovanie cudzieho práva**
- znalecký posudok - nie dôkaz listinou v zmysle § 129 O.s.p. (Bureš, J. a kol.: Občanský soudní řád, 7. vydání. Praha: C.H. Beck, 2006, komentár K §121)
- na základe zákona č.382/2004 Z.z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch v znení neskorších predpisov a vykonávacích predpisov existujú znalci v odbore „Právne vzťahy k cudzine“ (č. 330000)

145

20 c) Medzinárodná súdna spolupráca, zisťovanie cudzieho práva, overovanie cudzích listín, doručovanie, vykonávanie dôkazov – právo EÚ a SR

- zásada *iura novit curia* nevzťahuje na cudzie právo v zmysle jeho bezprostrednej a „povinej“ poznateľnosti súdom, ale v medziach spolupráce aj s inými štátnymi orgánmi tak, aby jeho existenciu nemusel preukazovať účastník konania

146

20 c) Medzinárodná súdna spolupráca, zisťovanie cudzieho práva, overovanie cudzích listín, doručovanie, vykonávanie dôkazov – právo EÚ a SR

- **pravosť verejných listín**
- Medzinárodný/cudzí prvok v konaní môže tiež spočívať v tom, že v konaní je predložená ako dôkaz listina vystavená v cudzine.
- **neexistuje úprava v práve EÚ**
- Podľa ustanovenia § 52 ZMPS „listiny vydané súdmi a úradmi v cudzine, ktoré platia na mieste, kde boli vydané, za listiny verejné, majú dôkaznú moc verejných listín aj v Slovenskej republike, ak sú opatrené predpísanými overeniami“.

147

20 c) Medzinárodná súdna spolupráca, zisťovanie cudzieho práva, overovanie cudzích listín, doručovanie, vykonávanie dôkazov – právo EÚ a SR

- **pravosť verejných listín sa osvedčuje:**
 - superlegalizáciou
 - apostilou
- postup superlegalizácie sa neuplatňuje pre cudzie listiny vydanej a následne predloženej v tých štátoch, ktoré sú zmluvnými stranami Dohovor o zrušení požiadavky vyššieho overenia zahraničných verejných listín 5. októbra 1961
 - dohovor nadobudol platnosť pre Slovenskú republiku dňa 18. februára 2002 (č. 213/2002 Z.z)

148

20 c) Medzinárodná súdna spolupráca, zisťovanie cudzieho práva, overovanie cudzích listín, doručovanie, vykonávanie dôkazov – právo EÚ a SR

- **Dohovor o zrušení požiadavky vyššieho overenia zahraničných verejných listín:**
- čl. 1 - verejnú listinu, ktoré boli vyhotovené na území jedného zmluvného štátu a majú sa predložiť na území iného zmluvného štátu. Na účely tohto dohovoru sa za verejnú listinu považujú
 - a) listiny vydané justičným orgánom štátu alebo justičným pracovníkom vrátane listín vydaných verejným žalobcom, vyšším súdnym úradníkom alebo procesným doručovateľom (*„huissier de justice“*),
 - b) správne listiny,
 - c) notárske písomnosti,
 - d) úradné osvedčenia, ktoré sa umiestňujú na listiny podpísané súkromnými osobami, ako sú úradné osvedčenia potvrdzujúce registráciu listiny alebo skutočnosť, že listina existovala v určitom čase, a úradné a notárske osvedčenia podpisov.
- **Dohovor sa však nevzťahuje na**
 - a) listiny vystavené diplomatickými alebo konzulárnymi úradníkmi,
 - b) správne listiny bezprostredne sa týkajúce obchodných alebo colných činností.

149

20 c) Medzinárodná súdna spolupráca, zisťovanie cudzieho práva, overovanie cudzích listín, doručovanie, vykonávanie dôkazov – právo EÚ a SR

- **Dohovor o zrušení požiadavky vyššieho overenia zahraničných verejných listín:**
- podľa ustanovenia čl. 3 Dohovoru „Jedinou formálnou náležitosťou, ktorú možno požadovať na účely potvrdenia hodnovernosti podpisu, funkcie osoby, ktorá listinu podpísala, a prípadne pravosti pečate alebo odtlačku pečiatky na listine, je pripojenie osvedčenia podľa článku 4 vydaného príslušným orgánom štátu, z ktorého listina pochádza.

150

20 c) Medzinárodná súdna spolupráca, zisťovanie cudzieho práva, overovanie cudzích listín, doručovanie, vykonávanie dôkazov – právo EÚ a SR

- **Dohovor o zrušení požiadavky vyššieho overenia zahraničných verejných listín:**
- „osvedčenie sa musí umiestniť priamo na listine alebo na jej nadstavení („allonge“) v podobe uvedenej v prílohe k dohovoru [pozri prílohu č. 1 k tomuto stanovisku].
- Môže sa však vyhotoviť v úradnom jazyku orgánu, ktorý ho vydáva. Predtlač osvedčenia môže byť súčasne aj v ďalšom jazyku. Názov „Apostille (Convention de La Haye du 5 octobre 1961)“ musí byť vo francúzskom jazyku“
- Ak je osvedčenie riadne vyplnené, osvedčuje hodnovernosť podpisu, funkciu osoby, ktorá listinu podpísala, a prípadne pravosť pečate alebo odtlačku pečiatky na listine. Podpis, pečať alebo odtlačok pečiatky na osvedčení sú vyňaté z akéhokoľvek overenia. 151

20 c) Medzinárodná súdna spolupráca, zisťovanie cudzieho práva, overovanie cudzích listín, doručovanie, vykonávanie dôkazov – právo EÚ a SR

- Podľa čl. 7 Dohovoru: „Každý z orgánov určených podľa článku 6 vedie **register alebo kartotéku**, v ktorej eviduje vydané osvedčenia s uvedením
 - a) čísla a dátumu osvedčenia,
 - b) mena osoby, ktorá podpísala verejnú listinu, a postavením, v ktorom vystupovala, alebo v prípade nepodpisanej listiny názvu orgánu, ktorý listinu opatril pečaťou alebo odtlačkom pečiatky.
- Na žiadosť zainteresovanej osoby orgán, ktorý vydal osvedčenie, **potvrdí, či sa údaje v osvedčení zhodujú s údajmi uvedenými v registri alebo v kartotéke**
- *mail/fax* 153

20 c) Medzinárodná súdna spolupráca, zisťovanie cudzieho práva, overovanie cudzích listín, doručovanie, vykonávanie dôkazov – právo EÚ a SR

- čl. 2 – zásada priameho styku medzi súdmi (každý štát má zoznam súdov príslušných na vykonávanie dôkazov podľa nariadenia)
- zasielanie dožiadania – čl. 4 až 6
- prijatie dožiadania – čl. 7 až 9
- vykonanie dôkazu dožiadaným súdom – čl. 10 až 16
- priamy výkon dôkazu dožadujúcim súdom – čl. 17 155

20 c) Medzinárodná súdna spolupráca, zisťovanie cudzieho práva, overovanie cudzích listín, doručovanie, vykonávanie dôkazov – právo EÚ a SR

- **Dohovor o zrušení požiadavky vyššieho overenia zahraničných verejných listín:**
- čl. 6 „Každý zmluvný štát určí orgány oprávnené vydávať osvedčenie podľa čl. 3 ods. 1 a uvedie ich oficiálne postavenie.
- takéto určenie oznámi štát Ministerstvu zahraničných vecí Holandského kráľovstva pri uložení ratifikačnej listiny alebo listiny o prístupe, alebo vyhlásenia o rozšírení.
- Oznámi aj akúkoľvek zmenu určených orgánov
- aktualizácia v Z.z. 152

20 c) Medzinárodná súdna spolupráca, zisťovanie cudzieho práva, overovanie cudzích listín, doručovanie, vykonávanie dôkazov – právo EÚ a SR

- **Nariadenie Rady (ES) č. 1206/2001 z 28. mája 2001 o spolupráci medzi súdmi členských štátov pri vykonávaní dôkazov v občianskych a obchodných veciach**
- - nariadenie sa uplatní v občianskych alebo obchodných veciach, ak súd členského štátu podľa vlastných právnych predpisov žiada:
 - a) príslušný súd iného členského štátu o vykonanie dôkazu; alebo
 - b) aby mohol sám vykonať dôkaz v inom členskom štáte154

20 c) Medzinárodná súdna spolupráca, zisťovanie cudzieho práva, overovanie cudzích listín, doručovanie, vykonávanie dôkazov – právo EÚ a SR

- **Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1393/2007 z 13. novembra 2007 o doručovaní súdnych a mimosúdnych písomností v občianskych a obchodných veciach v členských štátoch (doručovanie písomností) a o zrušení nariadenia Rady (ES) č. 1348/2000**
- v občianskych a obchodných veciach, keď sa má odoslať súdna alebo mimosúdna písomnosť z jedného členského štátu do iného, aby sa tam doručila
- NIE ak nie je známa adresa osoby, ktorej sa má písomnosť doručiť 156

21 c) Rozhodné právo pre zmluvné a mimozmluvné záväzky podľa práva EÚ a SR

Právo EÚ

- nariadenie EP a Rady (ES) č. 593/2008 z 17. júna 2008 o práve rozhodnom pre **zmluvné záväzkové vzťahy (Rím I)**
- nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 864/2007 z 11. júla 2007 o práve rozhodnom pre **mimozmluvné záväzkové vzťahy (Rím II)**

Právo SR

- ZMPS - §§ 4 až 16

157

21 c) Rozhodné právo pre zmluvné a mimozmluvné záväzky podľa práva EÚ a SR

- NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY (ES) č. 593/2008 zo 17. júna 2008 o rozhodnom práve pre zmluvné záväzky (Rím I)
- uplatňuje sa od 17. decembra 2009

158

21 c) Rozhodné právo pre zmluvné a mimozmluvné záväzky podľa práva EÚ a SR

- nariadenie sa uplatňuje na situácie, v ktorých dochádza k stretu rôznych právnych poriadkov pri zmluvných záväzkoch v občianskych a obchodných veciach (čl. 1)
- Stret právnych poriadkov
 - čl. št. *versus* čl. št.
 - čl. št. *versus* tretej krajiny
 - tretej krajiny *versus* tretej krajiny

159

21 c) Rozhodné právo pre zmluvné a mimozmluvné záväzky podľa práva EÚ a SR

- **Zmluvný záväzok**
 - Autonómny pojem európskeho práva
 - Vykladať autonómne (SD EÚ) bez ohľadu na výklad vo vnútroštátnom práve
 - Možné aplikovať výklad SD EÚ k Brusel I /Bruselu I bis a Bruselskému dohovoru

160

21 c) Rozhodné právo pre zmluvné a mimozmluvné záväzky podľa práva EÚ a SR

- **Definícia zmluvného záväzku**
 - Návrh(ponuka) dostatočne jasná a presná, musí vyjadrovať vôľu navrhovateľa byť viazaný týmto záväzkom
 - Dobrovoľne prijatá druhou zmluvnou stranou
 - Nevyžaduje sa existencia protiplnenia
 - Vznik zmluvy podľa vnútroštátneho práva nie je potrebný

161

21 c) Rozhodné právo pre zmluvné a mimozmluvné záväzky podľa práva EÚ a SR

- **NIE:**
 - čl. 1: neuplatňuje sa najmä na **daňové, colné a správne veci**
 - čl. 1 ods. 2 písm. a) až j):
 - osobný stav a právna spôsobilosť fyzických osôb
 - záväzky vyplývajúce z rodinných vzťahov a vzťahov, ktoré podľa právneho poriadku, ktorým sa spravujú, majú porovnateľné účinky vrátane vyživovacej povinnosti
 - záväzky vyplývajúce z majetkových režimov manželov alebo z majetkových režimov vzťahov, ktoré podľa právneho poriadku, ktorým sa spravujú, majú porovnateľné účinky ako manželstvo, a z dedenia zo závetu alebo zo zákona
 - rozhodcovské zmluvy a dohody o voľbe súdu

162

21 c) Rozhodné právo pre zmluvné a mimozmluvné záväzky podľa práva EÚ a SR

- kolízná norma (voľba) môže odkázať na **akýkoľvek právny poriadok ktoréhokoľvek štátu / MO / alebo na MZ**
- právny poriadok určený podľa tohto nariadenia sa uplatní **bez ohľadu na to, či je, alebo nie je právnym poriadkom členského štátu** (čl. 2)

163

21 c) Rozhodné právo pre zmluvné a mimozmluvné záväzky podľa práva EÚ a SR

- Voľba rozhodného práva (čl. 3)
- Rozhodné právo pri absencii voľby (čl. 4)
- Zmluva o preprave (čl. 5)

Ochrana slabšej strany:

- Spotrebiteľské zmluvy (čl. 6)
- Poistné zmluvy (čl. 7)
- Individuálne pracovné zmluvy (čl. 8)

164

21 c) Rozhodné právo pre zmluvné a mimozmluvné záväzky podľa práva EÚ a SR

- Zmluva sa spravuje právnym poriadkom, ktorý si **zvolia** zmluvné strany (čl. 3 ods. 1)
 - Nielen právny poriadok čl. št. ale aj tretích krajín
 - Voľba RP pre celú zmluvu / pre časti zmluvy
 - Možnosť zmeny voľby RP počas existencie zmluvy

165

21 c) Rozhodné právo pre zmluvné a mimozmluvné záväzky podľa práva EÚ a SR

- Vecná platnosť (čl. 10)
 - Existencia a platnosť zmluvy sa určí podľa právneho poriadku, ktorým by sa podľa tohto nariadenia spravovala zmluva v prípade jej platnosti.
- Formálna platnosť (čl. 11)
 - Skúma sa podľa právneho poriadku, ktorým sa spravuje zmluva podľa tohto nariadenia **alebo**
 - podľa právneho poriadku krajiny, v ktorej sa uzavrela **/zmluvné strany v tej istej krajine/**
 - podľa právneho poriadku ktorejkoľvek krajiny, v ktorej sa nachádza ktorákoľvek zmluvná strana **/zmluvné strany v rôznych krajinách/**
 - Osobitný režim spotrebiteľské zmluvy (čl. 11 ods. 4) a zmluvy, ktorých predmetom sú vecné práva k nehnuteľnosti (čl. 11 ods. 5)
- Právna nespôsobilosť (čl. 13)
 - Možnosť dovoliavať svojej právnej nespôsobilosti podľa podmienok v čl. 13

166

21 c) Rozhodné právo pre zmluvné a mimozmluvné záväzky podľa práva EÚ a SR

- **Zmluvy o preprave**
 - Zmluva o preprave **tovaru** (čl. 5 ods. 1) – bez obmedzenia
 - Zmluva o preprave **cestujúcich** (čl. 5 ods. 2) – RP len z výpočtu RP podľa čl. 5 ods. 2 písm. a) až e) (*obvyklý pobyt cestujúceho, obvyklý pobyt prepravcu atď.*)
- **Poistné zmluvy**
 - Poistné zmluvy na veľké riziko (čl. 7 ods. 2)
 - Široká miera voľby RP
 - Ostatné poistné zmluvy (čl. 7 ods. 3)
 - Zmluvné strany si môžu zvoliť RP len z výpočtu RP podľa čl. 7 ods. 3

167

21 c) Rozhodné právo pre zmluvné a mimozmluvné záväzky podľa práva EÚ a SR

- **Spotrebiteľské zmluvy**
- **Individuálne pracovné zmluvy**
- voľba rozhodného práva **nesmie zbaviť spotrebiteľa/zamestnanca ochrany**, ktorú mu poskytujú také ustanovenia, od ktorých sa nemožno odchyliť dohodou podľa práva, ktoré by v prípade absencie voľby bolo určené na základe pravidiel pri absencii voľby RP.

168

21 c) Rozhodné právo pre zmluvné a mimozmluvné záväzky podľa práva EÚ a SR

- **Rozhodné právo pri absencii voľby (čl. 4)**
- Podmienky
 - Absencia voľby podľa čl. 3
 - Zmluva nespadá pod čl. 5 až 8
- Príklady:
 - zmluva o predaji tovaru sa spravuje právnym poriadkom krajiny obvyklého pobytu predajcu;
 - zmluva o poskytovaní služieb sa spravuje právnym poriadkom krajiny obvyklého pobytu poskytovateľa služieb;

169

21 c) Rozhodné právo pre zmluvné a mimozmluvné záväzky podľa práva EÚ a SR

- **Zmluva o preprave tovaru**
 - RP obvyklý pobyt prepravcu ak **miesto prijatia / miesto určenia / obvyklý pobyt odosielateľa** sú v tej istej krajine. Ak nie, RP krajiny miesta určenia
- **Zmluva o preprave cestujúcich**
 - RP obvyklý pobyt cestujúceho ak miesto **začatia / skončenia** prepravy je v tejto krajine. Ak nie, RP obvyklý pobyt prepravcu.

170

21 c) Rozhodné právo pre zmluvné a mimozmluvné záväzky podľa práva EÚ a SR

- **Spotrebiteľské zmluvy (čl. 6)**
- RP obvyklý pobyt spotrebiteľa
 - **AK**
- Podnikateľ v tejto krajine vykonáva svoju obchodnú alebo podnikateľskú činnosť **ALEBO**
- Akýmkoľvek spôsobom smeruje jeho činnosť do tejto krajiny (ob. pobyt. spotrebiteľa!)
 - **A**
- Zmluva patrí do rozsahu tejto činnosti
 - **Inak RP podľa čl. 3 a 4**

171

21 c) Rozhodné právo pre zmluvné a mimozmluvné záväzky podľa práva EÚ a SR

- **Poistné zmluvy (čl. 7)**
- Poistná zmluva na veľké riziko
 - **Obvyklý pobyt poistiteľa**, ak s inou krajinou nemá zmluva zjavne užšie väzby.
- Ostatné poistné zmluvy
 - RP podľa čl. štátu, v ktorom sa nachádza **riziko** v období uzavretia zmluvy.

172

21 c) Rozhodné právo pre zmluvné a mimozmluvné záväzky podľa práva EÚ a SR

- **Individuálne pracovné zmluvy (čl. 8)**
- RP podľa krajiny
 - 1.) V ktorej zamestnanec obvykle vykonáva svoju prácu
 - 2.) Z ktorej takúto prácu vykonáva
 - 3.) Miesta podnikania, prostredníctvom ktorého bol zamestnanec zamestnaný.
- Ak nie 1.) potom 2.), ak nie 2.) potom 3.)

173

21 c) Rozhodné právo pre zmluvné a mimozmluvné záväzky podľa práva EÚ a SR

- **Rím I – Imperatívne normy (čl. 9)**
- Normy, ktorých dodržiavanie pokladá krajina za rozhodujúce pre ochranu svojich verejných záujmov
- Podmnožina kogentných noriem
- Normy o
 - Ochrana spotrebiteľa
 - Súťažné právo
 - Ochrana kultúrneho dedičstva

174

21 c) Rozhodné právo pre zmluvné a mimozmluvné záväzky podľa práva EÚ a SR

- **Rím I – výhrada verejného poriadku (čl. 21)**
- Uplatnenie niektorého ustanovenia právneho poriadku krajiny podľa tohto nariadenia možno odmietnuť iba v prípade, ak by jeho uplatnenie bolo v zjavnom rozpore s verejným poriadkom („ordre public“) štátu konajúceho súdu.
- Imperatívne normy **defenzívne**
 - Použitie bez ohľadu na iný právny poriadok; aj v prípade, ak by nezasahovali do verejných záujmov
- Výhrada verejného poriadku **ofenzívne**
 - Použitie len ak iný právny poriadok zasahuje do verejného poriadku

175

21 c) Rozhodné právo pre zmluvné a mimozmluvné záväzky podľa práva EÚ a SR

- **Rím I - Vylúčenie spätného a ďalšieho odkazu**
- Uplatnenie právneho poriadku štátu ktorejkoľvek krajiny určenej podľa tohto nariadenia znamená uplatnenie platných právnych noriem tejto krajiny s výnimkou jej noriem medzinárodného práva súkromného, pokiaľ neexistuje iná právna úprava podľa tohto nariadenia.
- **Napr. nemožno v prípade určenia RP slovenského podľa Rím I následne aplikovať ZMPSaP pri „ďalšom“ určení RP**

176

21 c) Rozhodné právo pre zmluvné a mimozmluvné záväzky podľa práva EÚ a SR

- **Nariadenie EP a Rady č. 864/2007 z 11. júla 2007 o rozhodnom práve pre mimozmluvné záväzky**
- **Rím II**
- Uplatňuje sa od 11. januára 2009
- Zákon o MPSaP sa použije subsidiárne

177

21 c) Rozhodné právo pre zmluvné a mimozmluvné záväzky podľa práva EÚ a SR

- **Rím II - pôsobnosť**
- Pozitívna (čl. 1)
 - **Občianske a obchodné veci**
 - NIE: daňové, colné, správne, acta iura imperii
- **Negatívna (čl. 2)**
 - Mimozmluvné záväzky z rodinných vzťahov, majetkových režimov manželov, zmeniek, šekov, z porušenia práva na súkromie a práva na ochranu osobnosti

178

21 c) Rozhodné právo pre zmluvné a mimozmluvné záväzky podľa práva EÚ a SR

- **Rím II - Mimozmluvný záväzok (čl. 2)**
- Na účely tohto nariadenia pojem škoda označuje každý následok civilného deliktu z bezdôvodného obohatenia, z konania bez príkazu (*negotiorum gestio*) alebo z predzmluvnej zodpovednosti (*culpa in contrahendo*).
- Záväzok na náhradu škody z iného ako zmluvného vzťahu je akýkoľvek iný záväzok na náhradu škody spadajúci pod nariadenie Brusel I
- (a taký, ktorý nepatrí pod Rím I)

179

21 c) Rozhodné právo pre zmluvné a mimozmluvné záväzky podľa práva EÚ a SR

- **Rím II – Všeobecné pravidlo**
- RP krajiny na **území ktorej vznikla škoda**, bezohľadu na to, na území ktorej krajiny došlo ku skutočnosti, ktorászpôsobila škodu, a bez ohľadu na to, na území ktorej krajiny alebo krajín nastali nepriame následky takejto skutočnosti.(čl. 4 ods. 1)
- Ak však zodpovedný aj poškodený majú v čase vzniku škody obvyklý pobyt v tej istej krajine, potom RP tejto krajiny (čl. 4 ods. 2)
- Výnimka z čl. 4 ods. 1 a 2 ->zjavne užšia väzba

180

21 c) Rozhodné právo pre zmluvné a mimozmluvné záväzky podľa práva EÚ a SR

- Rím II – ostatné pravidlá čl. 5 až 8
- Zodpovednosť za výrobok
- Nekalá súťaž a konanie obmedzujúce slobodnú súťaž
- Poškodenie životného prostredia
- Porušenie práva duševného vlastníctva
- Protestné pracovné opatrenie kolektívneho vyjednávania

181

21 c) Rozhodné právo pre zmluvné a mimozmluvné záväzky podľa práva EÚ a SR

- Rím II – osobitné prípady RP
- Bezdôvodné obohatenie
- Konanie bez príkazu
- Predzmluvná zodpovednosť
- V týchto prípadoch sa najprv zisťuje, či sa mimozmluvný záväzok týka existujúceho vzťahu medzi stranami, a ak áno, potom sa RP určí podľa tohto záväzku.
 - Bezdôvodné obohatenie & plnenie nad rámec zmluvy

182

21 c) Rozhodné právo pre zmluvné a mimozmluvné záväzky podľa práva EÚ a SR

- Rím II umožňuje voľbu RP v čl. 14
 - a) dohodou uzavretou po tom, ako došlo ku skutočnosti, ktorá spôsobila škodu,
 - alebo
 - b) ak všetky strany vykonávajú obchodnú činnosť, tiež dohodou osobitne dojednanou pred tým, ako došlo ku skutočnosti, ktorá spôsobila škodu.
- Obmedzenie voľby čl. 14 ods. 2 a 3 Rím II
 - Kogentné vnútroštátne a európske normy

183

21 c) Rozhodné právo pre zmluvné a mimozmluvné záväzky podľa práva EÚ a SR

- Rím II – rozsah použitia RP
 - a) podmienky a rozsah zodpovednosti vrátane určenia osôb, ktoré možno brať na zodpovednosť za ich konanie;
 - b) okolností vylučujúce zodpovednosť, obmedzenia zodpovednosti a rozdelenia zodpovednosti;
 - c) existencia, povaha a stanovenie výšky škody alebo požadovaného odškodnenia;
 - d) opatrenia, ktoré môže súd prijať v rozsahu svojej právomoci podľa procesného práva, aby zabránil ujme alebo škode alebo zastavil ich ďalší vznik, alebo zabezpečil poskytnutie náhrady;
 - e) otázka, či právo na uplatnenie náhrady škody alebo odškodnenia možno previesť vrátane dedenia;
 - f) okruh osôb, ktoré majú právo na náhradu škody, ktorú utrpeli osobne;
 - g) zodpovednosť za konanie iných osôb;
 - h) spôsob, ktorým môže záväzok zaniknúť, preklúzia a premičanie vrátane noriem týkajúcich sa začiatku plynutia prekluzívnych alebo premičacích dôb a prerušenia alebo zastavenia ich plynutia.

184

23 c) Európske konanie s nízkou hodnotou sporu, Európsky platobný rozkaz, Európsky príkaz na zablokovanie účtov

- tzv. „Osobitné konania“
- nariadenie EP a Rady (ES) č. 1896/2006 z 12.12.2006, ktorým sa zavádza konanie o **európskom platobnom rozkaze**
- nariadenie EP a Rady (ES) č. 861/2007 z 11.7.2007, ktorým sa ustanovuje **európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu**
- nariadenie EP a Rady (EÚ) č. 655/2014 o **zavedení konania týkajúceho sa európskeho príkazu na zablokovanie účtov s cieľom uľahčiť cezhraničné vymáhanie pohľadávok v občianskych a obchodných veciach** (od 18.1.2017)

185

186

23 c) Európske konanie s nízkou hodnotou sporu, Európsky platobný rozkaz, Európsky príkaz na zablokovanie účtov

- Nariadenie EP a Rady (ES) č. 861/2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu
- prijaté 11. júla 2007
- uverejnené v Úradnom vestníku EÚ dňa 31.7. 2007, čiastka L 199
- účinnosť 1.8. 2007
- uplatňuje sa od 1. januára 2009
- zmena: Nariadenie Rady (EÚ) č. 517/2013 z 13. mája 2013, ktorým sa z dôvodu prístúpenia Chorvátskej republiky upravujú určité nariadenia a rozhodnutia ... *Ú. v. EÚ L 158, 10.6.2013, s. 1 – 71*

23 c) Európske konanie s nízkou hodnotou sporu, Európsky platobný rozkaz, Európsky príkaz na zablokovanie účtov

- Účel nariadenia o EKNHS
- článok 1
 - zjednodušenie a zrýchlenie konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu v cezhraničných sporoch a zníženie nákladov
 - odstraňuje sprostredkovacie konania potrebné na uznávanie a výkon rozsudkov, ktoré boli vydané v európskom konaní vo veciach s nízkou hodnotou sporu v jednom členskom štáte, v iných členských štátoch
 - *tzn. nie čl. 38 a nasl. nariadenia Brusel I*

23 c) Európske konanie s nízkou hodnotou sporu, Európsky platobný rozkaz, Európsky príkaz na zablokovanie účtov

- Účel nariadenia o EKNHS preambula, bod 7
- potreba prijatia právnych predpisov EÚ zaručujúcich rovnaké podmienky pre veriteľov a dlžníkov v celej EÚ
- dosiahnutie **rýchleho a finančne nenákladného rozsudku** pri cezhraničných sporoch
- zjednodušenie prístupu k spravodlivosti
- pri stanovovaní nákladov na riešenie sporu v rámci európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu by sa mali zohľadňovať zásady jednoduchosťi, rýchlosti a proporcionality

23 c) Európske konanie s nízkou hodnotou sporu, Európsky platobný rozkaz, Európsky príkaz na zablokovanie účtov

- účel nariadenia o EKNHS preambula, bod 9:
- podporovať základné práva a zohľadňovať najmä zásady uznané v Charte základných práv EÚ...
- súd musí rešpektovať právo na spravodlivý proces a **zásadu kontradiktórneho procesu** (najmä pri rozhodovaní o potrebe ústneho pojednávania, o dôkazných prostriedkoch a rozsahu, v akom sa vykonajú dôkazy)

23 c) Európske konanie s nízkou hodnotou sporu, Európsky platobný rozkaz, Európsky príkaz na zablokovanie účtov

- konanie by malo byť **pisomné**
- **nemôže** byť stanovená povinnosť zastúpenia **advokátom** alebo inou osobou s právnickým vzdelaním

23 c) Európske konanie s nízkou hodnotou sporu, Európsky platobný rozkaz, Európsky príkaz na zablokovanie účtov

- **Rozsah pôsobnosti EKNHS (čl. 2)**
- **Vecná** - obdobne ako pri nariadení Brusel I (**občianske a obchodné veci, cezhraničný – medzinárodný prvok**), s výnimkou:

- osobného stavu alebo právnej spôsobilosti fyzických osôb,
- majetkových práv vyplývajúcich z manželského zväzku, dedenia zo závetu a zo zákona a vyživovacej povinnosti,
- konkurzného konania, konania týkajúceho sa vyrovnania zadlžených obchodných spoločností alebo iných právnických osôb, súdnych zmierov, vyrovnávacích a podobných konaní;
- sociálneho zabezpečenia,
- rozhodcovského konania,

23 c) Európske konanie s nízkou hodnotou sporu, Európsky platobný rozkaz, Európsky príkaz na zablokovanie účtov

- f) pracovného práva,
- g) nájmu nehnuteľného majetku s výnimkou konaní o peňažných pohľadávkach alebo
- h) porušenia práva na súkromie a práva na ochranu osobnosti vrátane poškodenia dobrého mena
- i) daňové, colné ani správne veci ani na zodpovednosť štátu za konanie alebo nečinnosť pri výkone štátnej moci

- **Vecná:** hodnota pohľadávky v čase doručenia tlačíva návrhu na uplatnenie pohľadávky príslušnému súdu alebo tribunálu nepresahuje 2 000 EUR bez akýchkoľvek úrokov, výdavkov a nákladov (pozri preambulu nariadenia, bod 10)

193

23 c) Európske konanie s nízkou hodnotou sporu, Európsky platobný rozkaz, Európsky príkaz na zablokovanie účtov

- **Teritoriálna** – všetky členské štáty s výnimkou Dánska (článok 2 odst. 3)
- **Časová** – uplatňuje sa od 1. januára 2009, bez ohľadu na dátum vzniku či splatnosti peňažnej pohľadávky (článok 29)

194

23 c) Európske konanie s nízkou hodnotou sporu, Európsky platobný rozkaz, Európsky príkaz na zablokovanie účtov

- medzinárodná právomoc súdu sa určuje podľa nariadenia Brusel I bis
 - **nepriamo (bod 16, čl. 3 ods. 2, bod 4 prílohy I – tlačivo A)**
- bod 11 preambuly ... tlačivo návrhu na uplatnenie pohľadávky sa **podáva** len na príslušný súd
- na účely uplatňovania nariadenia o EKNHS sa (vnútroštátna) príslušnosť súdu určuje podľa čl. 25 ods. 1 – vyhlásením členského štátu

195

23 c) Európske konanie s nízkou hodnotou sporu, Európsky platobný rozkaz, Európsky príkaz na zablokovanie účtov

Cezhraničný spor (čl. 3)

- spor, v ktorom má **aspoň jedna zo strán** bydlisko alebo obvyklý pobyt **v inom členskom štáte** ako v členskom štáte **súdu konajúceho vo veci** (iná definícia než podľa BI !)
- bydlisko sa určuje v súlade s článkami 59 a 60 nariadenia Rady (ES) č. 44/2001 z 22. decembra 2000 o právomoci, uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach
- relevantným okamihom pre určenie toho, či ide o cezhraničný spor, je dátum, keď sa **príslušnému súdu doručilo tlačivo návrhu** na uplatnenie pohľadávky (*inak než EPR – čas podania...*)

23 c) Európske konanie s nízkou hodnotou sporu, Európsky platobný rozkaz, Európsky príkaz na zablokovanie účtov

■ **BYDLISKO odporcu – známe**

...jedna (obe) zo strán bydlisko alebo obvyklý pobyt v inom členskom štáte ako v členskom **štáte súdu konajúceho vo veci**

- EKNHS nepozná výnimku ako EPR pri spotrebiteľovi (ak sa pohľadávka týka zmluvy uzavretej osobou - spotrebiteľom na účel, ktorý sa môže považovať za patriaci do oblastí mimo jej predmetu činnosti alebo výkonu povolania, majú právomoc len súdy v členskom štáte, v ktorom má odporca bydlisko v zmysle článku 59 nariadenia č. 44/2001 (čl. 6 ods. 2 nariadenia č. 1896/2006)

197

23 c) Európske konanie s nízkou hodnotou sporu, Európsky platobný rozkaz, Európsky príkaz na zablokovanie účtov

Súd (ČS) Navrhovateľ Odporca

SR	SR	SR
SR	SR	ČR
SR	ČR	SR
SR	USA	SR
SR	SR	USA
SR	ČR	ČR
SR	ČR	SRN
SR	SRN	ČR
SR	USA	ČR
SR	ČR	USA
SR	USA	USA

198

23 c) Európske konanie s nízkou hodnotou sporu, Európsky platobný rozkaz, Európsky príkaz na zablokovanie účtov

- **BYDLISKO - neznáme**
- **Vec C-327/10 Hypoteční banka a.s. proti Udovi Mikemu Lindnerovi**

Nariadenie Brusel I sa má vykladať v tom zmysle, že predpokladom uplatnenia pravidiel stanovených týmto nariadením je situácia...keď súd členského štátu rozhoduje o žalobe proti štátnemu príslušníkovi iného členského štátu, ktorého bydlisko tomuto súdu nie je známe.
...spotrebiteľ, ktorý je zmluvnou stranou dlhodobého hypotekárneho úveru ...opustí svoje bydlisko ...majú súdy členského štátu, na ktorého území sa nachádza posledné známe bydlisko spotrebiteľa, ... právomoc rozhodnúť o tejto žalobe, pokiaľ nie sú podľa článku 59 tohto istého nariadenia schopné určiť aktuálne bydlisko žalovaného ani nemajú dôkazné indicie umožňujúce dospieť k záveru, že žalovaný má skutočné bydlisko mimo územia Únie ¹⁹⁹

23 c) Európske konanie s nízkou hodnotou sporu, Európsky platobný rozkaz, Európsky príkaz na zablokovanie účtov

- ...nariadenie Brusel I nebráni uplatneniu ustanovenia vnútroštátneho procesného práva členského štátu, ktoré v snahe zabrániť situácii odoprenia spravodlivosti umožňuje viesť konanie za neprítomnosti proti osobe, ktorej bydlisko nie je známe, pokiaľ sa súd, ktorý sa sporom zaoberá, ubezpečí predtým, než o ňom rozhodne, že sa uskutočnili všetky pátrania, ktoré ukládajú zásady riadnej starostlivosti a dobrej viery, aby sa zistil pobyt žalovaného...
- **C-111/09 Česká podnikatelská pojišťovna, a. s., Vienna Insurance Group / Michal Bílas**
- - čl. 24 nariadenia č. 44/2001 sa má vykladať v tom zmysle, že súd, ktorý začal konanie bez toho, aby boli ustanovenia obsiahnuté v oddiele 3 [4,5] kapitoly II tohto nariadenia dodržané, musí v prípade, že sa žalovaný zúčastní na konaní a neuplatní námietku nedostatku právomoci, vyhlásiť, že má právomoc, pretože takáto účasť na konaní predstavuje implicitnú voľbu právomoci.

23 c) Európske konanie s nízkou hodnotou sporu, Európsky platobný rozkaz, Európsky príkaz na zablokovanie účtov

- **C-112/13 A/B a i. z 11.9. 2014**

článok 24 nariadenia č. 44/2001 so zreteľom na článok 47 Charty sa má vykladať v tom zmysle, že ak vnútroštátny súd ustanoví opatrovníka žalovanému, ktorému žaloba nebola doručená, pretože jeho pobyt nie je známy, v súlade s vnútroštátnou právnou úpravou, účasť na konaní tohto opatrovníka sa nerovná účasti na konaní tohto žalovaného v zmysle článku 24 uvedeného nariadenia stanovujúceho medzinárodnú právomoc tohto súdu

- porovnaj bod 3 návrhov GA Trstenjak vo veci C-327/10 Lindner

201

23 c) Európske konanie s nízkou hodnotou sporu, Európsky platobný rozkaz, Európsky príkaz na zablokovanie účtov

- **Cezhraničný spor (čl. 3)**
- Ako má postupovať súd ak je aktuálne bydlisko/obvyklý pobyt spotrebiteľa neznáme ?
 - i) v zmluve je dohoda o podľa čl. 17 ods. 3 (najskôr preskúma jej prípadnú nekalú povahu podľa smernice 93/13, následne musí zohľadniť čl. 26 ods. 2 BI, môže ustanoviť opatrovníka)
 - ii) v zmluve nie je dohoda o podľa čl. 17 ods. 3 (C-112/13 – mimozmluvná zod. / Bilas a Lindner zmluvná povinnosť)
- súdy SR – ustanovujú opatrovníka vždy

202

23 c) Európske konanie s nízkou hodnotou sporu, Európsky platobný rozkaz, Európsky príkaz na zablokovanie účtov

- **Začatie konania (čl. 4)**
- Navrhovateľ začne EKNHS vyplnením vzorového tlačiva A, ako je uvedené v prílohe I, a jeho podaním na príslušný súd alebo tribunál osobne, poštou alebo akýmkoľvek iným komunikačným prostriedkom, ako je fax alebo elektronická pošta, ktorý je prijateľný pre členský štát, v ktorom sa konanie začína (§ 42 zákona č. 99/1963 Zb.)
- Tlačivo návrhu na uplatnenie pohľadávky obsahuje **opis dôkazov**, ktoré podporujú pohľadávku, a prípadne sa k nemu pripoja akékoľvek príslušné podporné dokumenty.
- (bod 12 preambuly: ...k tlačivu návrhu na uplatnenie pohľadávky by mali byť prípadne pripojené akékoľvek príslušné podporné dokumenty. Navrhovateľovi by to však nemalo brániť v prípade potreby predkladať ďalšie dôkazy počas konania. Ten istý postup by sa mal vzťahovať na odpoveď odporcu.) ²⁰³

23 c) Európske konanie s nízkou hodnotou sporu, Európsky platobný rozkaz, Európsky príkaz na zablokovanie účtov

- formulár B prílohy II: ak sa **súd domnieva**, že
 - 1) informácie, ktoré poskytol navrhovateľ, nie sú dostatočne jasné alebo **primerané**, alebo
 - 2) ak tlačivo návrhu na uplatnenie pohľadávky nie je **správne vyplnené**,

a pokiaľ sa pohľadávka nezdá byť zjavné neopodstatnená alebo návrh neprípustný - posúdi podľa slovenského o práva – viď odsek 13 preambuly

204

23 c) Európske konanie s nízkou hodnotou sporu, Európsky platobný rozkaz, Európsky príkaz na zablokovanie účtov

- **Návrh sa zamietne** (na začiatku konania, uznesením):
 - 1) ak sa pohľadávka zdá zjavne neopodstatnená alebo návrh neprípustný alebo
 - 2) ak navrhovateľ tlačivo návrhu na uplatnenie pohľadávky nedoplnil alebo neopravil v rámci určenej lehoty

Uznesenie KS PO 16Co 156/2013-37 – zamietaný uznesením, nie rozsudkom (nie je postup 4/4 rozhodnutie o veci samej)
- ods. 27 preambuly: *Súd musí byť obsadený osobou, ktorá je kvalifikovaná vykonávať funkciu sudcu v súlade s vnútroštátnym právom (sudca nemusí robiť všetky úkony?)* 205

23 c) Európske konanie s nízkou hodnotou sporu, Európsky platobný rozkaz, Európsky príkaz na zablokovanie účtov

- **Priebeh konania – čl. 5**
 - ak navrhovateľ doručí správne vyplnené tlačivo návrhu na uplatnenie pohľadávky – súd vyplní časť I vzorového tlačiva C na odpoveď (príloha III) a spolu s kópiou tlačiva návrhu na uplatnenie pohľadávky a v prípade potreby podporných dokumentov doručuje odporcovi v súlade s článkom 13 (to **vyklučuje doručovanie podľa nariadenia EP a Rady (ES) č. 1393/2007 z 13. novembra 2007** o doručovaní súdnych a mimosúdnych písomností vo veciach občianskych a obchodných v členských štátoch, ak nemožno doručiť – čl. 13 a 14 nariadenia č. 805/2004) - v záujme zníženia nákladov a skrátenia prietahov v konaní (ods. 18 preambuly)

23 c) Európske konanie s nízkou hodnotou sporu, Európsky platobný rozkaz, Európsky príkaz na zablokovanie účtov

- súd odošle „dokumenty“ do 14 dní od doručenia správne vyplneného tlačiva na uplatnenie pohľadávky.
- lehota pre súd plynie doručením návrhu
- ods. 24 preambuly: na účely počítania lehôt ustanovených v tomto nariadení by sa malo uplatňovať nariadenie Rady (EHS, Euratom) č. 1182/71 z 3. júna 1971, ktorým sa stanovujú pravidlá pre lehoty, dátumy a termíny

23 c) Európske konanie s nízkou hodnotou sporu, Európsky platobný rozkaz, Európsky príkaz na zablokovanie účtov

- **Odporca odpovedá do 30 dní po doručení tlačiva návrhu** na uplatnenie pohľadávky a tlačiva na odpoveď tak, že:
 - 1) vyplní časť II vzorového tlačiva C na odpoveď, pričom **v prípade potreby** poskytne všetky príslušné podporné dokumenty, a zašle ho späť súdu, alebo
 - 2) akýmkoľvek iným vhodným spôsobom, pri ktorom nepoužije tlačivo na odpoveď.

(preambula ods. 12 k tlačivu .. prípadne pripojené akékoľvek príslušné podporné dokumenty, nemalo brániť v prípade potreby predkladať ďalšie dôkazy počas konania)

23 c) Európske konanie s nízkou hodnotou sporu, Európsky platobný rozkaz, Európsky príkaz na zablokovanie účtov

- **Navrhovateľ je povinný odpovedať** na akúkoľvek protipohľadávku do 30 dní odo dňa jej doručenia.
- Pojem „protipohľadávka“ by sa mal vykladať v zmysle čl. 6 ods. 3 nariadenia (ES) č. 44/2001 ako pohľadávka vyplývajúca z tej istej zmluvy alebo skutočnosti ako pôvodná pohľadávka na súde alebo v tribunáli, ktorý koná o pôvodnej pohľadávke. Články 2 a 4, ako aj článok 5 ods. 3, 4 a 5 by sa mali primerane uplatňovať aj na protipohľadávky.
- preambula bod 17: V prípadoch, keď sa odporca dovoláva práva na započítanie počas konania, by sa takáto pohľadávka nemala chápať ako protipohľadávka na účely tohto nariadenia. Preto by odporca pri dovolávaní sa takéhoto práva nemal byť povinný použiť vzorové tlačivo A, ako je uvedené v prílohe I.

23 c) Európske konanie s nízkou hodnotou sporu, Európsky platobný rozkaz, Európsky príkaz na zablokovanie účtov

- **Skončenie konania podľa čl. 7 ods. 3**
- **Ak odporca/navrhovateľ neodpovedá:** Ak sa súdu nedoručí odpoveď dotknutej strany v lehote ustanovenej v článku 5 ods. 3, alebo 6 súd vydá rozsudok o pohľadávke.
Bez pojednávania?

Bureš – Drápal: čierny komentár k OSŘ (str. 3250): súd nemôže postupovať podľa ods. 2 a žiadať doplňujúce informácie, vykonávať dokazovanie alebo nariaďovať ústne pojednávanie

23 c) Európske konanie s nízkou hodnotou sporu, Európsky platobný rozkaz, Európsky príkaz na zablokovanie účtov

- Skončenie konania – čl. 7 ods. 1 alebo ďalší priebeh
- Do 30 dní od doručenia odpovede odporcu alebo navrhovateľa v lehotách ust. v čl. 5 ods. 3 alebo 6 súd **vydá rozsudok** (ak uzná, nepodstatné vyjadrenie...) alebo:
 - a) v rámci stanovenej lehoty, ktorá nesmie presiahnuť 30 dní, si **vyžiada od strán ďalšie podrobnosti** týkajúce sa pohľadávky (§ 101 O.s.p., **nie viackrát ?, následne musí rozhodnúť – 30 dní**);
 - b) vykoná dôkazy v súlade s článkom 9 alebo
 - c) predvolá strany na pojednávanie, ktoré sa uskutoční do 30 dní od predvolania (**len jedno pojednávanie?**)

211

23 c) Európske konanie s nízkou hodnotou sporu, Európsky platobný rozkaz, Európsky príkaz na zablokovanie účtov

- **EKNHS je písomné (v zásade) (čl. 5 ods. 1)**
- Súd nariadi **ústne pojednávanie (čl. 5 a 8 nariadenia)**:
 - 1) ak to považuje za **potrebné** alebo
 - 2) ak o to **požiada** niektorá zo strán (v tlačivách...).
Súd **môže takúto žiadosť odmietnuť**, ak sa domnieva, že vzhľadom na okolnosti prípadu ústne pojednávanie zjavne nie je potrebné pre spravodlivé vedenie konania. **Dôvody odmietnutia sa uvedú písomne.**
- Iba proti rozhodnutiu súdu o odmietnutí takejto žiadosti nemožno samostatne podať opravný prostriedok.

212

23 c) Európske konanie s nízkou hodnotou sporu, Európsky platobný rozkaz, Európsky príkaz na zablokovanie účtov

- **Skončenie konania – čl. 7 ods. 2**
- **Súd vydá do 30 dní rozsudok** buď
 - 1) od uskutočnenia ústneho pojednávania, alebo
 - 2) po doručení všetkých potrebných informácií na vydanie rozsudku.
 Rozsudok sa **doručí** stranám v súlade s článkom 13 – poštou (doručenka), alebo EET

213

23 c) Európske konanie s nízkou hodnotou sporu, Európsky platobný rozkaz, Európsky príkaz na zablokovanie účtov

- **Opravný prostriedok – čl. 17** - nemusí vôbec existovať
- členské štáty informujú Komisiu o tom, či je na základe ich procesného práva prípustné podať **opravný prostriedok** proti rozsudku vydanému EKNHS a v akých lehotách možno takýto opravný prostriedok podať.
- **SR: „odvolanie“** (§ 201 a nasl. Občianskeho súdneho poriadku) na „**krajské súdy**“
- povinnosť skúmať primeranosť nákladov

214

23 c) Európske konanie s nízkou hodnotou sporu, Európsky platobný rozkaz, Európsky príkaz na zablokovanie účtov

- **Článok 18 - Minimálne požiadavky na preskúmanie rozsudku**
 - ak by vnútroštátne právo **nepripúšťalo opravný prostriedok podľa čl. 17**
 - ak pripúšťa opravný prostriedok – v rámci neho môže SÚD uplatniť aj dôvody podľa čl. 18, **účastník nemôže najskôr čl. 17 a potom čl. 18**
 - nekonal by totiž bez zbytočného odkladu (podmienka)
 - podľa čl. 18 aj po právoplatnosti – ak nenapadol podľa čl. 17, alebo podľa čl. 17 nemohol namietat dôvody v čl. 18

215

23 c) Európske konanie s nízkou hodnotou sporu, Európsky platobný rozkaz, Európsky príkaz na zablokovanie účtov

- **súd nepreskúma vecnú stránku**
- 1) ak súd zamietne preskúmanie - rozsudok zostáva v platnosti
- 2) ak súd rozhodne, že preskúmanie je odôvodnené jedným z dôvodov ustanovených v odseku 1, **rozsudok** vydaný v európskom konaní vo veciach s nízkou hodnotou sporu je **neplatný (zruší ho)**
- Ktorý súd?? – nariadenie neupravuje (súd kt. rozhodnutie vydal..uznesením, je prípustné odvolanie)
- Ak je „neplatný“ – koná v EKNHS znova – odstráni vadu a o pohľadávke (návrhu) opätovne rozhodne

216

23 c) Európske konanie s nízkou hodnotou sporu, Európsky platobný rozkaz, Európsky príkaz na zablokovanie účtov

Článok 19

■ **Rozhodné procesné právo**

Pokiaľ toto nariadenie neustanovuje inak, európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu sa riadi procesným právom členského štátu, v ktorom sa konanie vedie.

- *Medze uplatnenia ?*
- *....čo výslovne vôbec nie je upravené nariadením...*

217

23 c) Európske konanie s nízkou hodnotou sporu, Európsky platobný rozkaz, Európsky príkaz na zablokovanie účtov

■ **Uznanie a výkon v inom členskom štáte EÚ**

- ...sa uznáva a vykonáva v inom členskom štáte **bez potreby doložiť vykonateľnosť** a bez akejkoľvek možnosti namietať proti jeho uznaniu
- na žiadosť strany vydá súd bez dodatočných nákladov osvedčenie o rozsudku vydanom v európskom konaní vo veciach s nízkou hodnotou sporu, pričom **použije vzorové tlačivo D**, ako je uvedené v prílohe IV

218

23 c) Európske konanie s nízkou hodnotou sporu, Európsky platobný rozkaz, Európsky príkaz na zablokovanie účtov

■ **Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1896/2006, ktorým sa zavádza európske konanie o platobnom rozkaze**

- prijaté 12. decembra 2006
- uverejnené v Úradnom vestníku EÚ dňa **30.12. 2006**, čiastka L 399
- **účinnosť dňa 31. 12. 2006**
- **uplatňuje sa od 12. decembra 2008**
- Korigendum k nariadeniu Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1896/2006 z 12. decembra 2006, ktorým sa zavádza európske konanie o platobnom rozkaze (*Ú. v. EÚ L 70, 9.3.2007, s. 490 – 493 (PL, SK)*

219

23 c) Európske konanie s nízkou hodnotou sporu, Európsky platobný rozkaz, Európsky príkaz na zablokovanie účtov

■ **Rozsah pôsobnosti EPR**

- **Veená** – obdobne ako pri nariadení Brusel I (občianske a obchodné veci, cezhraničný – medzinárodný prvok), s výnimkou:
 - a) nárokov z mimozmluvných záväzkov ak
 - (i) neboli predmetom dohody medzi stranami alebo nedošlo k uznaniu dlhu, alebo
 - (ii) sa netýkajú vyrovnaných dlhov, ktoré vznikli zo spoločného vlastníctva majetku (peňažné nároky zo spoluvlastníctva)
 - b) súdnych zmerov
- Iba pre peňažné pohľadávky na určitú (určenú) čiastku, splatné v čase podania návrhu na vydanie EPR (**článok 4**)
- **Teritoriálna** – všetky členské štáty s výnimkou Dánska (**článok 2 odst. 3**)
- **Časová** – aplikuje sa od 12. 12. 2008, bez ohľadu na dátum vzniku či splatnosti peňažnej pohľadávky (**článok 33**)

23 c) Európske konanie s nízkou hodnotou sporu, Európsky platobný rozkaz, Európsky príkaz na zablokovanie účtov

Cezhraničné spory

- spor, v ktorom má aspoň jedna zo strán bydlisko alebo obvyklý pobyt v inom členskom štáte ako v členskom štáte súdu konajúceho vo veci (iná definícia než podľa BI L)
- bydlisko sa určuje **v súlade s článkami 59 a 60 nariadenia Rady (ES) č. 44/2001** z 22. decembra 2000 o právomoci, uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach
- relevantným okamihom pre určenie toho, či ide o cezhraničný spor, **je čas podania návrhu** na vydanie európskeho platobného rozkazu v súlade s nariadením o EPR (čl. 3 nariadenia EPR)

23 c) Európske konanie s nízkou hodnotou sporu, Európsky platobný rozkaz, Európsky príkaz na zablokovanie účtov

- na účely uplatňovania nariadenia o EPR sa právomoc súdu určuje v súlade s príslušnými pravidlami práva EÚ, najmä s nariadením č. 44/2001

VÝNIMKA

- ak sa však pohľadávka týka zmluvy uzavretej osobou - **spotrebiteľom** na účel, ktorý sa môže považovať za patriaci do oblasti mimo jej predmetu činnosti alebo výkonu povolania, majú právomoc **len** súdy v členskom štáte, v ktorom má odporca bydlisko v zmysle článku 59 nariadenia (ES) č. 44/2001

23 c) Európske konanie s nízkou hodnotou sporu, Európsky platobný rozkaz, Európsky príkaz na zablokovanie účtov

- čl. 8 – súd konajúci vo veci návrhu na vydanie EPR preskúma čo najskôr a na základe tlačiva návrhu, či sú splnené požiadavky ustanovené v článkoch 2, 3, 4, 6 a 7 a či sa pohľadávka javí byť opodstatnená a návrh prípustný
- Čl. 11 – súd návrh (ex offo) odmietne ak nie sú splnené podmienky v článkoch 2, 3, 4, 6 a 7 ...

23 c) Európske konanie s nízkou hodnotou sporu, Európsky platobný rozkaz, Európsky príkaz na zablokovanie účtov

Miestna príslušnosť – zásadne stanovená národným právom, a to i odchylné od pravidiel nariadenia Brusel I (čl. 29 odst. 1 písm. a)

- http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/e_po_information_sk.htm?countrySession=1& (tu členské štáty zverejňujú osobitne príslušné súdy, môžu byť iné než podľa pravidiel O.s.p.)

- **Vecná príslušnosť** – stanovená národným právom
- §§ 104a a 105 O.s.p. – skúmanie, postúpenie

Návrh na vydanie európskeho platobného rozkazu

- návrh na vydanie EPR sa podáva prostredníctvom vzorového tlačiva A ako je uvedené v prílohe I (článok 7) – v súlade s § 42 OSP (vyhlásenie SR k čl. 29 ods. 1 písm. c)
- v listinnej forme alebo akýmkoľvek inými komunikačnými prostriedkami vrátane elektronickej formy, ktoré akceptuje členský štát pôvodu a sú dostupné súdu pôvodu
- aj elektronický podpis
- **EPR nemožno vydať, ak jeho vydanie žalobca výslovne nenavrhuje (t.j. nie § 172 ods. 1 O.s.p.)**
- vady návrhu možno odstrániť na základe výzvy súdu - formulár B podľa prílohy II (článok 9)
- JAZYK návrhu – § 18 O.s.p. (týka sa formulára a tiež vpisovaných údajov, možná aj kombinácia)
- v dodatku k návrhu môže žalobca vyhlásiť, že nesúhlasí v prípade podania odporu s pokračovaním občianskeho súdneho konania (čl. 7 ods. 4)

Preskúmanie návrhu na vydanie EPR

- súd konajúci vo veci návrhu na vydanie EPR preskúma čo najskôr a na základe tlačiva návrhu, či sú splnené požiadavky ustanovené v čl. 2, 3, 4, 6 a 7 a či sa pohľadávka javí byť opodstatnená a návrh prípustný...toto posúdenie možno vykonať automaticky
- **PLUS** – čl. 26 nariadenia (len procesné otázky):
- má právomoc v zmysle procesnej imunity žalovaného, vecnú a miestnu príslušnosť
- spôsobilosť účastníkov konania o EPR
- spôsobilosť zástupcov
- súdny poplatok

23 c) Európske konanie s nízkou hodnotou sporu, Európsky platobný rozkaz, Európsky príkaz na zablokovanie účtov

- Súd návrh zamietne, ak
- a) nie sú splnené požiadavky stanovené v čl. 2, 3, 4, 6 a 7; alebo
 - b) pohľadávka je zjavne neopodstatnená; alebo
 - c) navrhovateľ nezašle svoju odpoveď v lehote určenej súdom podľa čl. 9 ods. 2; alebo
 - d) navrhovateľ nezašle svoju odpoveď v lehote stanovenej súdom alebo odmietne návrh súdu v súlade s čl. 10
 - Navrhovateľ je oboznámený s dôvodmi zamietnutia návrhu prostredníctvom vzorového tlačiva D, ako je uvedené v prílohe IV.
 - Proti zamietnutiu návrhu nie je prípustný opravný prostriedok.

Zamietnutie návrhu na vydanie EPR

- zamietnutie návrhu nebráni navrhovateľovi, aby sa pokúsil o uspokojenie pohľadavy prostredníctvom nového návrhu na vydanie európskeho platobného rozkazu
- alebo
- akéhokoľvek iného konania dostupného podľa práva členského štátu

Vydanie európskeho platobného rozkazu

- ak sú splnené požiadavky ustanovené v čl. 8, súd čo najskôr a obvykle do 30 dní od podania návrhu vydá európsky platobný rozkaz prostredníctvom vzorového tlačiva E, ako je uvedené v prílohe V
- Európsky platobný rozkaz sa vydáva spolu s vyhotovením tlačiva návrhu
- V európskom platobnom rozkaze sa odporca poučí, že má možnosť:
 - a) zaplatiť navrhovateľovi sumu uvedenú v rozkaze, alebo
 - b) namietať proti rozkazu zaslaním odporu na súd pôvodu do 30 dní odo dňa doručenia rozkazu odporcovi

Vydanie európskeho platobného rozkazu

- V európskom platobnom rozkaze sa odporcovi oznámi, že
- a) rozkaz bol vydaný iba na základe informácií, ktoré poskytol navrhovateľ a súd ich neoveroval
 - b) sa rozkaz stane vykonateľným, ak sa na súd nepodá odpor v súlade s článkom 16
 - c) keď sa podá odpor, konanie pokračuje na príslušných súdoch členského štátu pôvodu v súlade s pravidlami riadneho občianskeho súdneho konania, pokiaľ navrhovateľ vyslovene nepožiadal o ukončenie konania v takom prípade.
 - Súd zabezpečí, aby bol rozkaz doručенý odporcovi v súlade s vnútroštátnym právom spôsobom, ktorý spĺňa minimálne požiadavky doručovania.

Minimálne podmienky doručovania

- Európsky platobný rozkaz sa odporcovi môže doručovať v súlade s vnútroštátnym právom štátu doručenia aj niektorým z týchto spôsobov:
 - Doručovanie bez dokladu o prijatí odporcovi
 - Doručovanie s dokladom o prijatí odporcovi
 - Doručovanie zástupcovi

Odpor proti európskemu platobnému rozkazu

- odporca môže na súd pôvodu podať odpor proti európskemu platobnému rozkazu prostredníctvom vzorového tlačiva F, ako je uvedené v prílohe VI, ktoré sa mu zašle spolu s európskym platobným rozkazom (ak sa nezašle...je poučený v EPR priamo)
- odpor sa musí zaslať do 30 dní od doručenia rozkazu odporcovi
- odporca v odpore uvedie, že pohľadávku popiera, pričom nemusí uviesť dôvody !!!!!!!!
- odpor sa podáva v listinnej forme alebo akýmkoľvek inými komunikačnými prostriedkami, vrátane elektronickej formy, akceptovanými členským štátom pôvodu a dostupnými súdu pôvodu (čiže podľa § 42 O.s.p.)

Účinky podania odporu

- ak sa odpor podá v lehote - konanie pokračuje na príslušnom súde členského štátu pôvodu v súlade s pravidlami riadneho občianskeho súdneho konania, pokiaľ navrhovateľ vyslovene nepožiadal o ukončenie konania v takomto prípade
- pokračovanie konania ako riadneho občianskeho súdneho konania - sa riadi právom členského štátu pôvodu (konajúceho súdu)
- navrhovateľ je oboznámený so skutočnosťou, či odporca podal odpor a o akomkoľvek pokračovaní konania ako riadneho občianskeho súdneho konania

Preskúmanie EPR – čl. 20

- Čl. 20 upravuje autonómny mimoriadny opravný prostriedok, v zásade nezávislý na vnútroštátnom práve (najmä pokiaľ ide o dôvody)
- príslušný súd a pravidlá „konania o preskúmaní EPR“ stanoví vnútroštátne právo (čl. 29 ods. 1 písm. b)
- SR - v zmysle § 228 a nasl. OSP je možné podať mimoriadny opravný prostriedok „obnova konania“ na príslušný, ktorý rozhodoval v prvom stupni - „okresný súd“
- EPR možno preskúmať na návrh odporcu:
 - A) v prípade doručenia bez dokladu o prijatí žalovaným (čl. 20 ods. 1 písm. a)
 - B) v prípade vyššej moci (čl. 20 ods. 1 písm. b)
 - C) v prípade zjavne chybného vydania EPR či iných výnimočných okolností (čl. 20 ods. 2)

Vykonateľnosť

- ak v lehote ustanovenej v článku 16 ods. 2, po zohľadnení primeranej lehoty na doručenie odporu, nebol na súd pôvodu odpor doručený, súd bezodkladne vyhlási európsky platobný rozkaz za vykonateľný prostredníctvom vzorového tlačiva G ako je uvedené v prílohe VII - súd pôvodu overí deň doručenia
- formálne požiadavky na vykonateľnosť sa riadia právom členského štátu pôvodu (súd ktorý EPR vydal)
- súd zašle vykonateľný európsky platobný rozkaz navrhovateľovi

23 c) Európske konanie s nízkou hodnotou sporu, Európsky platobný rozkaz, Európsky príkaz na zablokovanie účtov

- Zrušenie doložky vykonateľnosti
- Európsky platobný rozkaz, ktorý sa stal vykonateľným v členskom štáte pôvodu, sa uzná a vykoná v iných členských štátoch bez potreby doložky vykonateľnosti a bez akejkoľvek možnosti namietať proti jeho uznaniu.

23 c) Európske konanie s nízkou hodnotou sporu, Európsky platobný rozkaz, Európsky príkaz na zablokovanie účtov

- Vzťah EPR s vnútroštátnym procesným právom
- všetky procesné otázky, ktoré nie sú osobitne upravené v tomto nariadení o EPR, sa riadia vnútroštátnym právom (**článok 26 nariadenia**)

23 c) Európske konanie s nízkou hodnotou sporu, Európsky platobný rozkaz, Európsky príkaz na zablokovanie účtov

- **nariadenie EP a Rady (EÚ) č. 655/2014 o zavedení konania týkajúceho sa európskeho príkazu na zablokovanie účtov s cieľom uľahčiť cezhraničné vymáhanie pohľadávok v občianskych a obchodných veciach** (od 18.1.2017)
- **článok 2 - rozsah pôsobnosti**
- vzťahuje na peňažné pohľadávky v občianskych a obchodných veciach v cezhraničných prípadoch vymedzených v článku 3 bez ohľadu na povahu príslušného súdu alebo tribunálu

238

23 c) Európske konanie s nízkou hodnotou sporu, Európsky platobný rozkaz, Európsky príkaz na zablokovanie účtov

- Na účely tohto nariadenia je cezhraničným prípadom prípad, v ktorom sa bankový účet alebo účty, ktoré majú byť príkazom na zablokovanie, vedú v inom členskom štáte ako:
 - v členskom štáte súdu, na ktorý sa návrh na vydanie príkazu na zablokovanie podľa článku 6 podáva, alebo
 - v členskom štáte, v ktorom má veriteľ bydlisko.

239

23 c) Európske konanie s nízkou hodnotou sporu, Európsky platobný rozkaz, Európsky príkaz na zablokovanie účtov

- Príkaz na zablokovanie je veriteľovi dostupný v týchto situáciách:
 - 1) pred tým, ako veriteľ začne v členskom štáte konanie voči dlžníkovi vo veci samej alebo v ktoromkoľvek štádiu takého konania až do vydania rozsudku alebo uzavretia súdneho zmiernu
 - 2) po tom, ako veriteľ dosiahol v členskom štáte vydanie rozsudku, súdneho zmiernu alebo verejnej listiny, ktorými sa od dlžníka vyžaduje, aby zaplatil veriteľovu pohľadávku.

240

23 c) Európske konanie s nízkou hodnotou sporu, Európsky platobný rozkaz, Európsky príkaz na zablokovanie účtov

- Čl. 7: súd vydá príkaz na zablokovanie, ak veriteľ predložil dostatočné dôkazy, na základe ktorých je súd presvedčený, že je naliehavo potrebné prijať ochranné opatrenie vo forme príkazu na zablokovanie, pretože existuje reálne nebezpečenstvo, že bez takéhoto opatrenia bude následné vymoženie veriteľovej pohľadávky voči dlžníkovi zmarené alebo podstatne sťažené